

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 27

RIA 088/2569

รายงาน

ผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์
ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียง
และแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(นายศุภชัย ใจสมุทร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ
ที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข
ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของร่างกฎหมาย	1-1
1. ชื่อร่างกฎหมาย	1-1
2. หลักการและเหตุผล	1-1
3. ผู้เสนอร่างกฎหมาย	1-2
ส่วนที่ 2 การรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	2-1
1. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น	2-1
2. ตารางเปรียบเทียบร่างกฎหมาย	2-1
3. ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย	2-4
4. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น	2-5
5. ระยะเวลาและวิธีการการรับฟังความคิดเห็น	2-5
6. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	2-7
ส่วนที่ 3 รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย	3-1
1. ความเป็นมา สภาพปัญหา ความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมาย	3-1
2. ความสอดคล้องของร่างกฎหมาย	3-1
3. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ	3-4
4. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น	3-5
5. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย	3-7
6. ผลกระทบของร่างกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (CORRUPTION)	3-13
7. การกำหนดให้มีระบบอนุญาตอนุมัติหรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่	3-14
8. การกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ	3-14
9. บทกำหนดโทษ	3-14
10. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย	3-14
ส่วนที่ 4 การเปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย	4-1

ภาคผนวก

QR CODE รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551

บทสรุปผู้บริหาร

ร่างพระราชบัญญัติต้องการกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งเสนอโดยนายสุภชัย ใจสมุทร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นร่างกฎหมายเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างวินัยการเงินการคลังของรัฐ และการกำหนดทิศทางการดำเนินงานของสื่อสาธารณะในประเทศไทย โดยที่มาของปัญหาเกิดจากความไม่สอดคล้องกันระหว่างบทบัญญัติในพระราชบัญญัติต้องการกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551 กับหลักการพื้นฐานด้านวินัยการเงินการคลังตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ซึ่งตามกฎหมายเดิมกำหนดให้องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ได้รับเงินบำรุงองค์การโดยตรงจากภาษีที่จัดเก็บจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีสุราและยาสูบ (Earmarked Tax) ในอัตราร้อยละ 1.5 แต่ไม่เกินปีละ 2,000 ล้านบาท โดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน แต่เมื่อพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มีผลใช้บังคับ โดยเฉพาะในมาตรา 26 ได้บัญญัติหลักการสำคัญห้ามมิให้เสนอกฎหมายที่มีบทบัญญัติให้จัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นเพื่อนำไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐเป็นการเฉพาะเว้นแต่กรณีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แม้ว่าในบทเฉพาะกาล ตามมาตรา 82 ของกฎหมายดังกล่าวจะผ่อนผันให้กฎหมายที่มีผลบังคับใช้อยู่ก่อนหน้าสามารถดำเนินการต่อไปได้ก็ตาม แต่ผู้เสนอร่างกฎหมายเห็นว่าบทเฉพาะกาลดังกล่าวเป็นเพียงข้อผ่อนผันชั่วคราว สมควรยกเลิกการจัดเก็บเงินบำรุงในลักษณะจัดสรรภาษีเป็นการเฉพาะนี้ เพื่อให้ระบบการเงินการคลังของประเทศมีมาตรฐานเดียวกัน โปร่งใส และสอดคล้องกับหลักการรักษาวินัยการเงินการคลังอย่างเคร่งครัดตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นด้วยวิธีการพื้นฐาน โดยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา และส่งประเด็นไปรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายดังกล่าว โดยมีผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย ดังนี้

ฝ่ายที่เห็นด้วยเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะช่วยสร้างความเป็นเอกภาพด้านวินัยการเงินการคลัง ทำให้การบริหารงบประมาณของรัฐบาลมีความยืดหยุ่น และเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบความคุ้มค่า ความโปร่งใส และประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินงบประมาณขององค์การอย่างสม่ำเสมอในทุกปีงบประมาณ

ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยเห็นว่า การยกเลิกการจัดเก็บเงินบำรุงองค์การที่ได้จากภาษีสุรา และยาสูบ และเปลี่ยนผ่านให้องค์การมาใช้แหล่งรายได้จากงบประมาณรายจ่ายประจำปีแทน อาจกลายเป็นช่องทางให้ฝ่ายการเมืองใช้อำนาจแทรกแซง แทรกซึม หรือควบคุมการนำเสนอข่าวสาร และสารประโยชน์ขององค์การ ส่งผลให้ลดทอนความน่าเชื่อถือและความเป็นอิสระจากรัฐ ซึ่งเป็นคุณค่าหลักของสื่อสาธารณะ และอาจเปลี่ยนสภาพองค์การให้มีลักษณะใกล้เคียงกับสื่อของรัฐในรูปแบบเดิม

ในส่วนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง คือ องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ได้แสดงความคิดเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ขัดต่อหลักการพื้นฐานและเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสื่อสาธารณะอย่างสิ้นเชิง เนื่องจากการรับประกันความเป็นอิสระของสื่อสาธารณะจำเป็นต้องมีหลักประกันทางการเงินที่แยกขาดจากระบบงบประมาณประจำปีของรัฐบาล การเปลี่ยนไปพึ่งพางบประมาณรายปีจะกระทบต่อเสถียรภาพ ความมั่นคง และความต่อเนื่องในการดำเนินภารกิจระยะยาว โดยเฉพาะการจัดทำบริการสาธารณะสำหรับเด็ก เยาวชน ผู้พิการ และกลุ่มคนเปราะบาง ตลอดจนการเตือนภัยพิบัติฉุกเฉินซึ่งสื่อพาณิชย์ไม่ดำเนินการ ดังนั้น จึงเสนอให้ชะลอการพิจารณาเพื่อศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบอย่างรอบด้าน และร่วมกันพัฒนากลไกหลักประกันความเป็นอิสระทางการเงินในรูปแบบทางเลือก เช่น ระบบงบประมาณผูกพันหลายปี หรือสูตรคำนวณการจัดสรรเงินเป็นการเฉพาะในกฎหมาย

จากการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย พบว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มี**ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ** โดยผลกระทบเชิงบวก คือ การยกเลิกการจัดเก็บเงินบำรุงองค์การที่ได้รับตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ จะช่วยสร้างเอกภาพในการบริหารจัดการคลังหลวง ช่วยให้รัฐบาลมีความยืดหยุ่นในการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินไปใช้ในการกิจเร่งด่วนตามยุทธศาสตร์ชาติ และลดต้นทุนภาษีส่วนเพิ่มของผู้ประกอบการสุราและยาสูบ ส่วนผลกระทบเชิงลบ คือ การเปลี่ยนผ่านให้องค์การมาใช้แหล่งรายได้จากงบประมาณรายจ่ายประจำปีแทน จะก่อให้เกิดความไม่แน่นอนเกี่ยวกับงบประมาณ และส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมสื่อสร้างสรรค์ การกระจายทุนผลิตรายการไปยังผู้ผลิตอิสระ ตลอดจนการพัฒนาทุนมนุษย์ในระยะยาว สำหรับ**ผลกระทบต่อสังคม**ในเชิงบวก คือ ยกระดับความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้เกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณขององค์การ ส่วนผลกระทบเชิงลบ คือ ความเสี่ยงต่อการสูญเสียเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารและการตรวจสอบอำนาจรัฐ รายการเพื่อประโยชน์สาธารณะสำหรับเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และกลุ่มคนชายขอบที่ไม่เน้นกำไรเชิงพาณิชย์จะตกอยู่ในสถานะสุ่มเสี่ยงที่จะถูกตัดลดงบประมาณ ซึ่งกระทบต่อสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่รอบด้านและเป็นกลางของประชาชนโดยตรง

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น

และรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของร่างกฎหมาย

1. ร่างพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

☐ กฎหมายใหม่

☒ แก้ไขเพิ่มเติม

☐ ยกเลิก

2. หลักการและเหตุผล

2.1 หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551 ดังต่อไปนี้

(1) แก้ไขเพิ่มเติมทุน ทรัพย์สิน และรายได้ขององค์การ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 11 (1))

(2) ยกเลิกการจัดเก็บเงินบำรุงองค์การที่ได้รับตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ (ยกเลิกมาตรา 12 มาตรา 13 มาตรา 14 มาตรา 15 และมาตรา 16)

2.2 เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้รัฐต้องรักษาวินัยการเงินการคลังอย่างเคร่งครัดเพื่อให้ฐานะทางการเงินการคลังของรัฐมีเสถียรภาพและมั่นคงอย่างยั่งยืนตามกฎหมาย ว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ ซึ่งมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 บัญญัติว่าการเสนอกฎหมายที่มีบทบัญญัติให้จัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นจากที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐนั้นหรือเพื่อการหนึ่งการใดเป็นการเฉพาะจะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีการจัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นเพื่อเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแม้มาตรา 82 ของกฎหมายดังกล่าวจะบัญญัติว่าบทบัญญัติมาตรา 26 มิให้ใช้บังคับกับกฎหมายที่กำหนดเรื่องดังกล่าวไว้และยังมีผลใช้บังคับอยู่ก่อน วันที่พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มีผลใช้บังคับ แต่บทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติสำหรับใช้เฉพาะกาลสมควรยกเลิกบทบัญญัติของกฎหมายที่ขัดหรือแย้งกับหลักการ รักษาวินัยการเงินการคลังของรัฐตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 โดยเฉพาะบทบัญญัติของกฎหมายที่มีบทบัญญัติให้นำเงินรายได้

จากผู้มีหน้าที่เสียภาษีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุราและยาสูบเป็นเงินบำรุงโดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน เพื่อให้การรักษาวินัยการเงินการคลังของรัฐเป็นมาตรฐานเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

3. ผู้เสนอร่างกฎหมาย

☒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

☐ ประชาชนเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

นายศุภชัย ใจสมุทร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ

ส่วนที่ 2 การรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

1. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้รัฐต้องรักษาวินัยการเงินการคลังอย่างเคร่งครัดเพื่อให้ฐานะทางการเงินการคลังของรัฐมีเสถียรภาพและมั่นคงอย่างยั่งยืนตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ ซึ่งมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 บัญญัติว่าการเสนอกฎหมายที่มีบทบัญญัติให้จัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นจากที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐนั้นหรือเพื่อการหนึ่งการใดเป็นการเฉพาะจะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีการจัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นเพื่อเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแม้มาตรา 82 ของกฎหมายดังกล่าวจะบัญญัติว่าบทบัญญัติมาตรา 26 มิให้ใช้บังคับ กับกฎหมายที่กำหนดเรื่องดังกล่าวไว้และยังมีผลใช้บังคับอยู่ก่อน วันที่พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มีผลใช้บังคับ แต่บทบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นบทบัญญัติสำหรับใช้เฉพาะกาล สมควรยกเลิกบทบัญญัติของกฎหมายที่ขัดหรือแย้งกับหลักการ รักษาวินัยการเงินการคลังของรัฐตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 โดยเฉพาะบทบัญญัติของกฎหมายที่มีบทบัญญัติให้นำเงินรายได้จากผู้มีหน้าที่เสียภาษีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุราและยาสูบเป็นเงินบำรุงโดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน เพื่อให้การรักษาวินัยการเงินการคลังของรัฐเป็นมาตรฐานเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้ คือ

- (1) แก้ไขเพิ่มเติมทุน ทรัพย์สิน และรายได้ขององค์การ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 11 (1))
- (2) ยกเลิกการจัดเก็บเงินบำรุงองค์การที่ได้รับตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ (ยกเลิกมาตรา 12 มาตรา 13 มาตรา 14 มาตรา 15 และมาตรา 16)

2. ตารางเปรียบเทียบร่างกฎหมาย

พระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551	ร่างพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
มาตรา 11 ทุน ทรัพย์สิน และรายได้ขององค์การ ประกอบด้วย	มาตรา 3 ให้ยกเลิกความใน (1) ของมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

พระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551	ร่างพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(1) เงินบำรุงองค์การที่จัดเก็บตามมาตรา 12	“(1) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี”
มาตรา 12 ให้องค์การมีอำนาจจัดเก็บเงินบำรุงองค์การจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมาย ว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ ในอัตราร้อยละหนึ่งจุดห้าของภาษีที่เก็บจากสุราและยาสูบตาม กฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ และจัดสรรให้เป็นรายได้ขององค์การ โดยให้มีรายได้สูงสุดปีงบประมาณละไม่เกินสองพันล้านบาทและให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจในการ ปรับเพิ่มรายได้สูงสุดตามมาตรานี้ทุกสามปี เพื่อให้องค์การมีรายได้เพียงพอต่อการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ โดยให้พิจารณาถึงอัตราเงินเฟ้อของปีที่ผ่านมาประกอบกับขอบเขตการดำเนินงานขององค์การที่เปลี่ยนแปลงไปและผลการประเมินการดำเนินงานขององค์การตามมาตรา 50 รายได้ขององค์การตามวรรคหนึ่งส่วนที่เกินจากรายได้สูงสุดที่กำหนดไว้ ให้องค์การนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน การคำนวณเงินบำรุงองค์การตามอัตราที่กำหนดในวรรคหนึ่ง หากมีเศษของสตางค์ ให้ปัดทิ้ง	มาตรา 4 ให้ยกเลิกมาตรา 12 มาตรา 13 มาตรา 14 มาตรา 15 และมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551	ร่างพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
มาตรา 13 เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บและส่งเงินบำรุงองค์การ (1) ให้กรมสรรพสามิตและกรมศุลกากรเป็นผู้เรียกเก็บเงินบำรุงองค์การเพื่อนำส่งเป็นรายได้ขององค์การ โดยส่วนที่ไม่เกินจากรายได้สูงสุดที่กำหนดในมาตรา 12 ไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด (2) เงินบำรุงองค์การ ให้ถือเป็นภาษี แต่ไม่ให้นำไปรวมคำนวณเป็นมูลค่าของภาษี ในการนำส่งเงินบำรุงองค์การ ให้กรมสรรพสามิตและกรมศุลกากรหักค่าใช้จ่ายไว้ในอัตราตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังประกาศกำหนด แต่ไม่เกินร้อยละหนึ่งจุดห้าของเงินบำรุง องค์การที่เก็บได้ มาตรา 14 ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ มีหน้าที่ ส่งเงินบำรุงองค์การตามอัตราที่กำหนดตามมาตรา 12 วรรคหนึ่ง พร้อมกับการชำระภาษีตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด มาตรา 15 ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ ได้รับการงดเว้น ยกเว้น ลดหย่อน หรือคืนภาษี ให้ได้รับการงดเว้น ยกเว้น ลดหย่อน หรือคืนเงิน บำรุงองค์การด้วย ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด มาตรา 16 ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ส่งเงินบำรุงองค์การไม่ส่งเงินบำรุงองค์การ หรือส่ง	

พระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551	ร่างพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
ภายหลัง ระยะเวลาที่กำหนดหรือส่งเงินบำรุงองค์การไม่ครบตามจำนวนที่ต้องส่ง นอกจากจะมีความผิดตาม พระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้เสียเงินเพิ่มในอัตราร้อยละหนึ่งจุดห้าต่อเดือนของจำนวนเงินที่ไม่ส่ง หรือส่ง ภายหลังระยะเวลาที่กำหนดหรือจำนวนที่ส่งขาดไป แล้วแต่กรณี นับแต่วันครบกำหนดส่งจนถึงวันที่ส่งเงินบำรุงองค์การ แต่เงินเพิ่มที่คำนวณได้มิให้เกินจำนวนเงินบำรุงองค์การ และให้ถือว่าเงินเพิ่มนี้เป็นเงินบำรุงองค์การด้วย ในการคำนวณระยะเวลาตามวรรคหนึ่งเศษของเดือนให้นับเป็นหนึ่งเดือน	

3. ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย

3.1 ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- 3.1.1 กระทรวงการคลัง
- 3.1.2 องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย
- 3.1.3 กรมสรรพสามิต
- 3.1.4 กรมศุลกากร

3.2 ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยอ้อม

- 3.2.1 กรมประชาสัมพันธ์
- 3.2.2 คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
- 3.2.3 สมาพันธ์สมาคมวิชาชีพวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์
- 3.2.4 สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย
- 3.2.5 สถาบันนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย

3.3 ผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไป

- ประชาชน

4. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น

4.1 ท่านเห็นด้วย หรือไม่ กับการแก้ไขเพิ่มเติมทุน ทรัพย์สิน และรายได้ขององค์การ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 11 (1))

4.2 ท่านเห็นด้วย หรือไม่ กับการยกเลิกการจัดเก็บเงินบำรุงองค์การที่ได้รับตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ (ยกเลิกมาตรา 12 มาตรา 13 มาตรา 14 มาตรา 15 และมาตรา 16)

4.3 ท่านเห็นว่าพระราชบัญญัติต้องการกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551 มีปัญหาในการบังคับใช้หรือไม่ อย่างไร และการเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้หรือไม่ เพียงใด

4.4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

5. ระยะเวลาและวิธีการการรับฟังความคิดเห็น

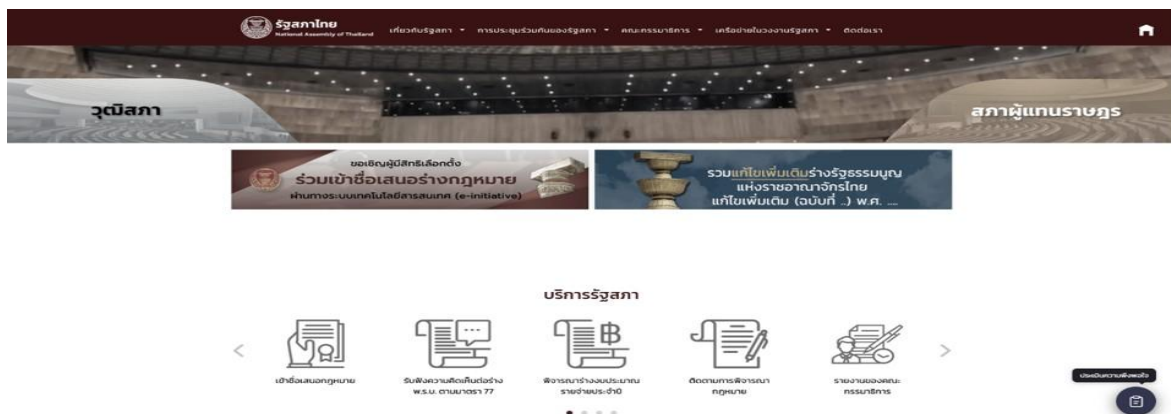
5.1 กรอบระยะเวลาดำเนินการสำหรับการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ จำนวน 45 วัน โดยจำแนกเป็น

(1) ระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็น จำนวน 15 วัน นับแต่วันที่ 30 กันยายน 2569 ถึงวันที่ 14 ตุลาคม 2569

(2) ระยะเวลาการจัดทำรายงานรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบ จำนวน 23 วัน นับแต่วันที่ 15 ตุลาคม 2569 ถึงวันที่ 6 พฤศจิกายน 2569

5.2 วิธีการรับฟังความคิดเห็น

(1) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภาและส่งประเด็นไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง

(1.1) ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น ตั้งแต่วันที่ 30 กันยายน 2569 ถึงวันที่ 14 ตุลาคม 2569

(1.2) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th

The screenshot shows the official website of the Thai Parliament (www.parliament.go.th). At the top, there is a navigation bar with links to 'หน้าแรก' (Home), 'ร่างพระราชบัญญัติ' (Draft Bill), 'รายงานผลการรับฟัง' (Report on Public Hearing), 'เกี่ยวกับเรา' (About Us), 'สมัครเป็นผู้ให้ความเห็นร่างกฎหมาย' (Apply to Give Opinion on Draft Law), and 'ติดต่อเรา' (Contact Us). The main content area features a large banner for the 'ร่างพระราชบัญญัติการกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ..) พ.ศ.' (Draft Bill on Public Broadcasting and Terrestrial Television of Thailand (No. ..) B.E.). Below the banner, it states 'รับฟังตั้งแต่วันที่ 30 กันยายน 2569 ถึงวันที่ 14 ตุลาคม 2569' (Public hearing from September 30, 2026, to October 14, 2026). The status is 'สถานะ : เปิดรับฟังความคิดเห็น' (Status : Open for public opinion). A sidebar on the right shows social media icons and a search bar. At the bottom, there is a section for 'ข้อมูลประกอบการพิจารณา' (Information for Consideration) and a detailed text block about the draft bill's purpose and the public hearing process.

(1.3) ส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ประกอบด้วย

(1.3.1) ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- 1) กระทรวงการคลัง
- 2) องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย
- 3) กรมสรรพสามิต
- 4) กรมศุลกากร

(1.3.2) ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยอ้อม

- 1) กรมประชาสัมพันธ์
- 2) คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
- 3) สมาพันธ์สมาคมวิชาชีพวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์
- 4) สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย
- 5) สภาสถาบันนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย

(1.3.3) ผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไป

- ประชาชน

(2) การรับฟังความคิดเห็นด้วยวิธีการอื่น

- ไม่มี

6. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

6.1 ข้อมูลทั่วไปผู้ร่วมแสดงความคิดเห็น

(1) จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th

โดยมีผู้เข้าชม จำนวน 434,814 คน และมีผู้แสดงความคิดเห็น จำนวนทั้งสิ้น 124,602 คน ซึ่งข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งเป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และ ความเกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติ ตามลำดับมากที่สุดถึงน้อยที่สุด ดังนี้

เพศ เป็นเพศชาย จำนวน 54,275 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 64,062 คน และไม่ระบุเพศ จำนวน 6,265 คน

อายุ Baby Boomer (เกิดก่อน พ.ศ. 2508) จำนวน 7,795 คน, Generation X (เกิดระหว่าง พ.ศ. 2508-2522) จำนวน 15,035 คน, Generation Y (เกิดระหว่าง พ.ศ. 2523 - 2540) จำนวน 25,690 คน และ Generation Z (เกิดตั้งแต่ พ.ศ. 2541 - 2565) จำนวน 76,082 คน

ระดับการศึกษา ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า จำนวน 5,188 คน, มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. จำนวน 31,069 คน, ปริญญาตรี จำนวน 75,320 คน และ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 13,025 คน

อาชีพ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 25,730 คน ข้าราชการบำนาญ จำนวน 3,264 คน ค้าขาย/ทำธุรกิจส่วนตัว จำนวน 11,361 คน เกษตรกร จำนวน 5,683 คน รับจ้าง จำนวน 19,586 คน นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 41,551 คน และอื่น ๆ โปรตระบุ จำนวน 17,427 คน อาชีพ สื่อมวลชน องค์กรภาคประชาสังคม พนักงานบริษัท อิสระ ว่างงาน เป็นต้น

(2) จากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

มีหน่วยงานที่แสดงความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัตินี้ จำนวน หน่วยงาน คือ องค์กรการกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย

(3) จากการรับฟังความคิดเห็นโดยวิธีการอื่น

- ไม่มี -

6.2 ผลการรับฟัง

ผลการรับฟังผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th และ จากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง สรุปได้ดังนี้

1. ท่านเห็นด้วย หรือไม่ กับการแก้ไขเพิ่มเติมทุน ทรัพย์สิน และรายได้ขององค์กร (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 11 (1))

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- ช่วยรักษาวินัยการเงินการคลังของรัฐ ให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลัง (เว็บไซต์)	- กฎหมายฉบับเดิมดีอยู่แล้ว และไม่ควรมีแก้ไขเพิ่มเติม - ความเป็นสื่อสาธารณะถูกทำลาย และเป็นการทำลายหลักความเป็นอิสระทางการเงิน

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- เกิดการคานอำนาจ โปรงใส และสร้างกลไกตรวจสอบประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณผ่านกระบวนการพิจารณาจ่ายประจำปีของสภาผู้แทนราษฎร - รัฐบาลสามารถบริหารจัดการงบประมาณแผ่นดินได้อย่างยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพตามความจำเป็นเร่งด่วนและยุทธศาสตร์ของประเทศในแต่ละช่วงปี - การใช้เงินงบประมาณแผ่นดินช่วยเปิดโอกาสให้เกิดการแข่งขันอย่างเป็นธรรมในการผลิตสื่อ ขจัดปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างแบบปิดหรือขอบเขตผู้ผลิตรายเดิม - เป็นการบังคับให้องค์กรต้องพิสูจน์ความคุ้มค่าของการใช้เงินภาษีประชาชน และรายงานผลการดำเนินงานอย่างโปร่งใสต่อสาธารณะ - ช่วยแก้ไขปัญหาการใช้จ่ายเงินที่ไม่คุ้มค่าขององค์กรในอดีต เช่น การมีบุคลากรเกินความจำเป็น หรือการเอื้อประโยชน์แก่เครือข่ายพวกพ้อง - หากมีการกำหนดแหล่งรายได้ทดแทนที่ชัดเจนและเพียงพอ ควบคู่กับมาตรการคุ้มครองความเป็นอิสระ ก็จะช่วยให้องค์กรดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง (เว็บไซต์)	(Financial Autonomy) ซึ่งเป็นเกราะป้องกันสำคัญไม่ให้ฝ่ายการเมืองใช้อำนาจแทรกแซงนโยบายกองบรรณาธิการ - อาจนำไปสู่การตกอยู่ภายใต้การครอบงำของรัฐบาลและนักการเมือง หากนำเสนอข่าวสารตรวจสอบรัฐบาลอาจถูกกดดันหรือตัดลดงบประมาณรายปี - สื่อสาธารณะจะลดทอนสถานะกลายเป็นเพียง "สื่อของรัฐ" (State Media) คล้ายกับ NBT หรือช่อง 11 ซึ่งขาดความน่าเชื่อถือและขาดความเป็นกลาง - กระทบต่อเสถียรภาพและความมั่นคงทางการเงิน ทำให้ไม่สามารถวางแผนการผลิตรายการคุณภาพเชิงลึก หรือการพัฒนาเทคโนโลยีสื่อในระยะยาวได้ - เป็นการเปิดช่องให้ฝ่ายบริหารใช้อำนาจตามดุลพินิจต่อรองงบประมาณ นำไปสู่สถานะการเซนเซอร์ตนเอง (Self-censorship) ของบุคลากรข่าว หรือสื่อมวลชนที่เกี่ยวข้อง - เป็นการผลักภาระงบประมาณมาให้ประชาชนทั่วไปแบกรับ ผ่านภาษีทั่วไป แทนการเก็บภาษีจากกลุ่มทุนธุรกิจสุราและยาสูบตามหลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย - กระทบต่อการกิจเพื่อสังคม โดยเฉพาะรายการเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ คนชายขอบ และข่าวสืบสอบ ซึ่งสื่อพาณิชย์ไม่ผลิตเพราะไม่สร้างผลกำไร - โครงสร้างรายได้เดิมตามพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551 มีการกำหนดเพดานรายได้ (2,000 ล้านบาท/ปี) และระบบ

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	การดำเนินงานของ Thai PBS ถูกตรวจสอบโดย สตง. ที่รัดกุมอยู่แล้ว ไม่ได้ได้รับการควบคุม - กฎหมายวินัยการเงินการคลัง พ.ศ. 2561 มีบทเฉพาะกาลมาตรา 82 คຸ້ມครองกฎหมายเดิมไว้แล้ว การแก้ไขจึงไม่ใช่สิ่งบังคับทางกฎหมาย - การเปลี่ยนแหล่งรายได้ไปพึ่งพาระบบงบประมาณปกติอาจสร้างปัญหาคอขวด ความล่าช้า และขั้นตอนทางราชการ (Red Tape) ที่ซับซ้อน - เป็นการทำลายสถาปัตยกรรมภาษีบาป (Sin Tax) ที่นำรายได้จากสินค้าทำลายสุขภาพกลับมาสร้างสุขภาวะทางปัญญาให้แก่สังคม - การแก้ไขร่างกฎหมายฉบับนี้จะนำไปสู่วิกฤตความไว้วางใจจากประชาชน (Trust Crisis) ต่อความเป็นกลางและความน่าเชื่อถือของสื่อสาธารณะ - ฝ่ายผู้เสนอกฎหมายเป็นฝ่ายการเมืองที่อาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนและต้องการรวบอำนาจในการควบคุมข้อมูลข่าวสาร - การขอรับงบประมาณรายปีทำให้องค์กรขาดความยืดหยุ่นและความคล่องตัวในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรับมือกับความเสี่ยงหรือสถานการณ์ภัยพิบัติฉุกเฉิน - อาจขัดต่อรัฐธรรมนูญในมาตราที่คຸ້ມครองเสรีภาพของสื่อมวลชนและเสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่รอบด้านของประชาชน (เว็บไซต์)

ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1) หากจำเป็นต้องเปลี่ยนระบบงบประมาณ ควรกำหนด "ระบบงบประมาณผูกพันระยะยาว (Multi-year Funding Framework)" เช่น จัดสรรกรอบวงเงินคงที่คราวละ 3-5 ปี หรือ

กำหนดสัดส่วนงบประมาณขั้นต่ำไว้ในกฎหมาย (Statutory Minimum Floor) เพื่อป้องกันไม่ให้ฝ่ายการเมืองใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือต่อรองรายปี

2) ควรเน้นการปฏิรูประบบตรวจสอบและความโปร่งใสภายในมากกว่าการเปลี่ยนท่อเงิน เช่น บังคับใช้ระบบ Open Data 100% ในการจัดซื้อจัดจ้างและการผลิตรายการ, กำหนดเพดานการกระจายทุนผลิตสื่อให้ผู้ผลิตรายย่อยอย่างเป็นธรรม และให้หน่วยงานภายนอกที่เป็นอิสระ (Third-Party Audit) ร่วมประเมินผลสัมฤทธิ์

3) หากเห็นว่าองค์กรมีปัญหาการบริหารงาน ควรแก้ไขโดยใช้กลไกการกำกับดูแลของคณะกรรมการนโยบาย หรือปรับปรุงคุณสมบัติผู้บริหารและการประเมินผล ไม่ใช่การตัดทอนโครงสร้างรายได้หลักที่เป็นเสาหลักความเป็นอิสระ *(เว็บไซต์)*

2. ท่านเห็นด้วย หรือไม่ กับการยกเลิกการจัดเก็บเงินบำรุงองค์การที่ได้รับตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ (ยกเลิกมาตรา 12 มาตรา 13 มาตรา 14 มาตรา 15 และมาตรา 16)

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- สร้างความเป็นเอกภาพทางกฎหมายและการบริหารทางการเงินการคลัง ดึงเงินภาษีทั้งหมดกลับเข้าสู่รายได้แผ่นดิน - ยกเลิกการจัดสรรภาษีเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (Earmarked Tax) ซึ่งทำให้ระบบงบประมาณภาพรวมของประเทศขาดความยืดหยุ่น - ยุติการนำเงินภาษีไปอุดหนุนองค์กรสื่อโดยตรงปีละกว่า 2,000 ล้านบาท โดยเปลี่ยนไปใช้ระบบเบิกจ่ายและตรวจสอบผ่านกระทรวงการคลัง - ป้องกันการนำเงินบำรุงองค์การไปใช้จ่ายเกินความจำเป็น หรือนำไปเป็นแหล่งทุนสนับสนุนกลุ่มองค์กรเอกชน/NGOs ที่เป็นกลุ่มพวกพ้อง - เป็นการนำเงินรายได้ภาษีส่วนนี้ไปจัดสรรให้กับภารกิจอื่นๆ ของรัฐที่มีความจำเป็นต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรง	- การจัดเก็บเงินบำรุงตามมาตรา 12-16 คือ "เกราะคุ้มกันความเป็นอิสระ" ที่สำคัญที่สุด การยกเลิกจะทำให้กลไกรายได้อิสระสิ้นสุดลงทันที - ขัดกับหลักการ "ผู้สร้างปัจจัยเสี่ยงต้องร่วมรับผิดชอบสังคม (Polluter Pays / Harm Pays Principle)" ในการนำเงินจากภาษีสินค้าทำลายสุขภาพมาเยียวยาสังคม - เป็นการเอื้อประโยชน์ให้แก่กลุ่มทุนและผู้ประกอบการธุรกิจสุรา-ยาสูบ ทำให้ภาระภาษีพิเศษ 1.5% ลดลง แล้วย้ายภาระงบประมาณไปให้ประชาชนผู้เสียภาษีทั่วไปแบกรับแทน - ทำให้รัฐสูญเสียรายได้แผ่นดิน เนื่องจากมาตรา 12 เดิมกำหนดว่ารายได้ที่เกินเพดาน 2,000 ล้านบาทต้องนำส่งเข้าคลัง หากยกเลิกจะทำให้ส่วนเกินนี้หายไปด้วย - การอ้างเรื่องวินัยการเงินการคลังย้อนศรกับความเป็นจริง เพราะรัฐบาลต้องดึงงบกลางหรือ

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- ช่วยให้สภาผู้แทนราษฎรสามารถประเมินผลการทำงานและตรวจสอบศักยภาพการรายงานข่าวขององค์การก่อนการอนุมัติเงินในแต่ละปีงบประมาณ (เว็บไซต์)	ภาษีส่วนกลางมาจ่ายอุดหนุนแทน ทำให้รัฐมีภาระเพิ่มขึ้น - เป็นการทำลายความต่อเนื่องและความมั่นคงทางการเงินในการวางแผนผลิตรายการคุณภาพเชิงลึก และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสื่อสารณะ - ทำให้สื่อสารณะขาดความคล่องตัว ต้องเผชิญกับขั้นตอนราชการและกระบวนการอนุมัติงบประมาณที่ล่าช้า - จำทำให้เกิดเสี่ยงต่อการเกิดทุจริตเชิงนโยบายและการแปรผันงบประมาณในแต่ละปีงบประมาณในกระบวนการจัดทำงบประมาณของฝ่ายบริหารและรัฐสภา - ส่งผลกระทบต่อสิทธิของประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มคนเปราะบาง คนไร้บ้าน ผู้สูงอายุ และเยาวชน ที่ต้องพึ่งพาพื้นที่สื่อสารณะในการสะท้อนปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับประชาชน - ระบบ Earmarked Tax เป็นหลักสากลที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ (เช่น โมเดลสื่อสารณะในหลายประเทศ) และได้ขัดต่อรัฐธรรมนูญ - การยกเลิกมาตรา 12-16 เป็นการรื้อกลไกทางการเงินทั้งระบบ รวมถึงบทลงโทษและวิธีการนำส่งภาษี โดยไม่มีมาตรการหรือระบบทางเลือกมารองรับ - หากต้องการเพิ่มความโปร่งใส ควรมุ่งแก้ไขที่กลไกการประเมินผลสัมฤทธิ์และเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มกลไกการตรวจสอบบัญชี ไม่ใช่การยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงที่มาของงบประมาณหรือรายได้หลัก

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	- การยกเลิกที่มาของงบประมาณ อาจนำไปสู่การเปิดช่องให้กลุ่มทุนสุรา-ยาสูบ เข้ามาเจรจาต่อรองขอลดอัตราภาษีสรรพสามิตในอนาคต - เกิดข้อสงสัยและผลประโยชน์ทับซ้อนในกระบวนการยกร่างกฎหมายของฝ่ายการเมืองที่อาจทำเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ธุรกิจสินค้าควบคุม - เป็นการทำลายคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ของ "ภาษีบาป" ที่มุ่งหวังใช้สร้างปัญญาและสุขภาวะแก่ประชาชน - หากไม่มีแหล่งรายได้ที่คาดการณ์ได้ สื่อจะไม่สามารถรักษาบุคลากรที่มีศักยภาพและวิชาชีพสื่อมวลชนชั้นนำไว้ได้ - กฎหมายฉบับเดิมเปิดช่องให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังปรับเปลี่ยน/ลดหรือทบทวนเพดานเงินได้ทุก 3 ปีอยู่แล้ว จึงมีความยืดหยุ่นในตัวเอง และไม่จำเป็นต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายฉบับดังกล่าว <i>(เว็บไซต์)</i>

ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1) ควรคงมาตรา 12 ถึงมาตรา 16 ไว้ตามเดิม เพื่อรักษาหลักประกันความเป็นอิสระทางการเงินของสื่อสาธารณะ

2) หากเห็นว่าขัดกับ พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ควรพิจารณาแก้ไข พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังฯ เพื่อกำหนดข้อยกเว้นหรือหมวดหมู่พิเศษให้แก่สื่อสาธารณะและกองทุนเพื่อสังคม แทนการยกเลิกบทบัญญัติใน พ.ร.บ. สื่อสาธารณะ

3) หากจะยกเลิกการจัดเก็บจากภาษีสุราและยาสูบจริง รัฐต้องกำหนด "ทางเลือกที่สาม" โดยนำเงินรายได้จากภาษีดังกล่าวไปจัดสรรให้แก่ภารกิจสาธารณะที่แก้ไขผลกระทบจากสุรา ยาสูบ และสารเสพติดโดยตรง ไม่ใช่拿來กลับเข้าสู่งบประมาณทั่วไปโดยไม่มีหลักประกันว่าจะคืนกลับสู่สังคมอย่างไร

4) ควรปรับปรุงกลไกตรวจสอบภายใต้มาตราเดิม เช่น การกำหนดเพดานการจัดสรรการประเมินผลโดย Third-Party Audit และการเปิดเผยข้อมูลการเงินแบบ Open Data เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อเงินสาธารณะควบคู่กันไป *(เว็บไซต์)*

5) ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอให้เปลี่ยนกลไกแหล่งรายได้หลักขององค์การให้เป็นเงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี และให้ยกเลิกกลไกตามมาตรา 12 ถึงมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติฉบับปัจจุบัน เป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการคลังขององค์การในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ ส.ส.ท. จึงเห็นว่า การแก้ไขดังกล่าวมีผลกระทบอย่างยิ่งในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ผลกระทบต่อความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่และการดำเนินงานของสื่อสาธารณะ จากภาระผูกพันหรือเงื่อนไขที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการจัดสรรงบประมาณเป็นรายปี

2. ผลกระทบต่อความมั่นคง เสถียรภาพและความต่อเนื่องในการดำเนินการกิจกรรมระยะยาว โดยเฉพาะการวางแผนผลิตรายการและการจัดผังรายการในทุกช่องทางสื่อ การพัฒนาเทคโนโลยีและโครงสร้างพื้นฐานตลอดจนการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ

3. ความชัดเจนของกลไกทางกฎหมายในการคุ้มครองและเป็นหลักประกันว่าการพิจารณาเงินงบประมาณขององค์การจะเป็นไปตามเกณฑ์ความจำเป็นและภารกิจของสื่อสาธารณะ โดยแยกต่างหากจากการพิจารณาเนื้อหาข้อมูลข่าวสาร รายการหรือการทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจของหน่วยราชการและนักการเมือง

4. การพิจารณารูปแบบทางเลือกในการจัดสรรเงินทุนให้แก่สื่อสาธารณะที่สามารถประสานประโยชน์ระหว่างหลักวินัยการเงินการคลังและความโปร่งใส ตรวจสอบได้กับความเป็นอิสระและความมั่นคงทางการคลังขององค์การ เช่น การบัญญัติหลักเกณฑ์ หรือสูตรคำนวณการจัดสรรเงินเป็นการเฉพาะในกฎหมาย (Statutory Funding Formula) การจัดสรรงบประมาณในลักษณะผูกพันหลายปี (Multi-year Budgeting) หรือกลไกอื่นที่เหมาะสม

การเสนอแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติในครั้งนี้จึงเป็นการแก้ไขที่ขัดต่อหลักการพื้นฐานใน การก่อตั้ง ส.ส.ท. อย่างสิ้นเชิง โดยถือเป็นการแก้ไขในสาระสำคัญ มิใช่เพียงการปรับเปลี่ยนแหล่งที่มาของรายได้ตามกลไกปกติหากแต่เป็นการแก้ไขที่ขัดต่อเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์แห่งพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551 โดยตรง เนื่องจากความเป็นอิสระของสื่อสาธารณะ ย่อมต้องได้รับการรับรองด้วยหลักประกันความเป็นอิสระทางการเงิน (Financial Independent Guarantee) ซึ่งตามพระราชบัญญัติฉบับปัจจุบันได้ออกแบบให้ไปผูกพันอยู่กับภาษีเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (Earmarked Tax) และยกเว้นมิให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินเพื่อมิให้ต้องพึ่งพิงระบบงบประมาณประจำปีจากฝ่ายบริหาร (รัฐบาล) ดังนั้น การแก้ไขโครงสร้างให้รายได้หลักขององค์การไปผูกติดกับงบประมาณแผ่นดิน จึงขัดต่อวัตถุประสงค์และหลักในการจัดตั้ง ส.ส.ท. โดยตรง ฉะนั้น การแก้ไขพระราชบัญญัติ ส.ส.ท. โดยให้ยกเลิกบทมาตรา 12 ถึง 16 ออกไปนั้น จึงไม่อาจกระทำได้ด้วยเหตุผลที่ส่งผลกระทบ และตัดทอนหลักการจัดตั้งสื่อสาธารณะดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญ

ด้วยเหตุผลและความจำเป็น ดังกล่าวข้างต้น ส.ส.ท. เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอแก้ไขในปัจจุบันส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อ สถานะความเป็นอิสระของสื่อสาธารณะ

จึงสมควรให้ชะลอการพิจารณาเพื่อศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบอย่างรอบด้าน (Regulatory Impact Assessment) ตลอดจนร่วมกันพัฒนากลไกหลักประกันความเป็นอิสระทางการเงิน (Financial Independent Guarantee) ของสื่อสาธารณะให้ชัดเจน และเป็นรูปธรรมยิ่ง ก่อนที่จะดำเนินการกระบวนการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างรายได้หลักของ ส.ส.ท. จากระบบ ตามกฎหมายฉบับปัจจุบัน ไปสู่ระบบงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามร่างกฎหมายใหม่ฉบับนี้ (*องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย*)

3. ท่านเห็นว่าพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551 มีปัญหาในการบังคับใช้หรือไม่ อย่างไร และการเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้หรือไม่ เพียงใด

1) กฎหมายเดิมไม่มีปัญหาเชิงโครงสร้างทางการเงิน เนื่องจากระบบภาษีบำรุงองค์การตาม พ.ร.บ. 2551 ได้พิสูจน์แล้วว่าสามารถสร้างหลักประกันความเป็นอิสระและทำให้สื่อสาธารณะทำหน้าที่ตรวจสอบอำนาจรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดกว่า 15 ปีที่ผ่านมา

2) ร่างกฎหมายใหม่แก้ปัญหามิติดจุด (Misdiagnosed Problem) ปัญหาของกฎหมายเดิมไม่ใช่เรื่องแหล่งที่มาของเงิน แต่เป็นเรื่องประสิทธิภาพการบริหารจัดการภายใน การวัดผลสัมฤทธิ์ และการกระจายทุนการผลิตสื่อ

3) ร่างใหม่ไม่ได้ช่วยแก้ไขปัญหา แต่กลับสร้างปัญหาใหม่ที่ร้ายแรงกว่า เนื่องจากการลดรอนเสรีภาพสื่อ และเปิดช่องให้ฝ่ายการเมืองใช้อำนาจทางงบประมาณเข้ามารอบงำและแทรกแซงการทำงานที่

4) จะนำไปสู่การเกิดปัญหาการปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัล (Digital Disruption) ที่ร้ายแรงขึ้น เนื่องจากพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551 ถูกออกแบบในยุคสื่อวิทยุและโทรทัศน์ดั้งเดิม จึงมีข้อจำกัดในการรองรับแพลตฟอร์มออนไลน์และ OTT ซึ่งร่างกฎหมายใหม่ไม่ได้แตะต้องหรือแก้ไขประเด็นนี้เลย

5) ปัญหาความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับสถานะขององค์การ กฎหมายฉบับเดิม หรือพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551 กำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ทำให้เกิดความสับสนในขอบเขตการกำกับดูแลและการตีความอำนาจการบริหารทรัพย์สิน/การลงทุน ซึ่งร่างใหม่ก็ไม่ได้แก้ไขในประเด็นนี้แต่อย่างใด จึงเป็นที่น่ากังวลหรือสงสัยในเจตนารมณ์ที่แท้จริงของร่างกฎหมายฉบับนี้

6) ปัญหาเกี่ยวกับการกำกับดูแลเนื้อหาซ้อนทับ กล่าวคือที่ผ่านมาเกิดความซ้อนทับในการกำกับดูแลระหว่างองค์กรตามกฎหมายจัดตั้งกับอำนาจของ กสทช. ซึ่งเป็นปัญหาในทางปฏิบัติที่ควรได้รับการปรับปรุง แต่ร่างกฎหมายฉบับนี้ยังไม่ได้แก้ไขประเด็นดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม

7) กฎหมายเดิมมีปัญหาการขาดวินัยการเงินการคลัง กฎหมายเดิมการันตีเงินงบประมาณขั้นต่ำโดยไม่ต้องผ่านการกลั่นกรองจากสภา ทำให้ขาดความยืดหยุ่นและขาดการตรวจสอบความคุ้มค่าจากภายนอก จึงจำเป็นต้องแก้ไขด้วยร่างกฎหมายฉบับนี้

8) ร่างกฎหมายฉบับใหม่อาจช่วยแก้ปัญหาความโปร่งใสเชิงงบประมาณได้บางส่วน ทำให้องค์การต้องจัดทำแผนงานแสดงความคุ้มค่าต่อสภาผู้แทนราษฎรและเข้าสู่ระบบการคลังที่เป็นเอกภาพในแต่ละปีงบประมาณ

9) ร่างกฎหมายฉบับใหม่อาจเกิดความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะเซนเซอร์ตนเอง (Self-censorship) หากต้องของงบประมาณรายปีจากรัฐบาล กองบรรณาธิการข่าวจะเกิดความเกรงใจและระมัดระวังในการนำเสนอข่าวที่กระทบต่อรัฐบาลเพื่อแลกกับงบประมาณในอนาคต

10) กลไกการตรวจสอบเดิมมีอยู่แล้วแต่ขาดการประชาสัมพันธ์ ซึ่งกฎหมายเดิมกำหนดให้ ส.ส.ท. ต้องถูกตรวจสอบโดย สตง. และต้องเสนอรายงานประจำปีต่อรัฐสภาอยู่แล้ว ไม่ใช่การใช้เงินงบประมาณในแต่ละปีโดยไม่มีการตรวจสอบ

11) ร่างกฎหมายใหม่ทำให้ไทยพีบีเอสสูญเสียคุณค่าหลักของการเป็น "สื่อของประชาชน" และเปลี่ยนสภาพองค์กรให้กลายเป็นสื่อที่ตอบสนองวาระทางการเมืองของรัฐบาลในแต่ละยุคสมัยแทน

12) ที่ผ่านมามีปัญหาการกระจุกตัวของทุนผลิตรายการ ซึ่งปัญหามันจริงในทางปฏิบัติคือทุนผลิตรายการยังกระจุกตัวอยู่กับผู้ผลิตรายเดิม ซึ่งควรแก้ด้วยการเปิดกว้างและกำหนดสัดส่วนให้ผู้ผลิตรายย่อย มิใช่การปรับแก้โดยเปลี่ยนที่มาของงบประมาณ หรือการแก้ไขใด ๆ ที่ปรากฏในร่างกฎหมายฉบับนี้

13) ปัญหาเรื่องความสัมพันธ์กับภาคประชาสังคม (NGOs) มีข้อสังเกตว่าโครงสร้างเดิมอาจทำให้องค์กรถูกมองว่าเอนเอียงเข้าข้างภาคประชาสังคม ซึ่งควรแก้ไขที่โครงสร้างการสรรหาคณะกรรมการนโยบาย ไม่ใช่การตัดงบประมาณ

14) การขาดบทที่อธิบายเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านงบประมาณและหลักประกันงบประมาณ โดยร่างกฎหมายฉบับใหม่นี้กำหนดวันบังคับใช้ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2570 แต่ไม่มีหลักประกันขั้นต่ำว่าองค์กรจะได้งบเท่าใด ทำให้เกิดความระส่ำระสายหรือเกิดความวิตกในการวางแผนระยะยาว ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพในการผลิตสื่อขององค์กร

15) ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเดิมได้อย่างเป็นรูปธรรม แต่เป็นการดึงสื่อสาธารณะกลับไปอยู่ภายใต้ระบบราชการและการควบคุมทางการเมือง และมีเจตนาที่อาจไม่บริสุทธิ์ (*เว็บไซต์*)

4. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1) ควรมีการพัฒนารูปแบบงบประมาณทางเลือก (Alternative Funding Models) ดังนี้

1.1) เสนอให้ใช้โมเดล "งบประมาณผูกพันหลายปี (Multi-year Funding Framework)" โดยให้รัฐบาลอุดหนุนงบประมาณในอัตราคงที่ต่อเนื่องคราวละ 3-5 ปี เพื่อลดการต่อรองทางการเงินรายปี

1.2) เสนอจัดตั้ง "คณะกรรมการอิสระจัดสรรงบประมาณ (Independent Budgeting Trust)" นำเชี่ยวชาญ สตง. และนักวิชาการร่วมคำนวณและอนุมัติวงเงิน เพื่อตัดขาดการต่อรองโดยตรงระหว่างนักการเมืองกับสื่อ

1.3) เสนอศึกษาโมเดลสื่อสาธารณะต่างประเทศ เช่น BBC (เก็บค่าธรรมเนียมการรับชม / License Fee) หรือการทำ Premium Content, การเช่าอุปกรณ์การผลิต และการจัดตั้งมูลนิธิเพื่อระดมทุนจากประชาชน

2) ควรมีการปรับโครงสร้างองค์กรและนวัตกรรมสื่อ (SEPS Model) โดยเสนอแนวคิดการจัดตั้งองค์การในรูปแบบ "สื่อสาธารณะเชิงธุรกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise Public Service : SEPS)" หรือจัดตั้งองค์กร อ.พ.ส.ท. ขนานไปกับ ส.ส.ท. เพื่อดำเนินช่องทางสื่อถึงสาธารณะที่สามารถหารายได้จากการโฆษณาที่จำกัดและการจัดเก็บค่าธรรมเนียมคลื่นความถี่สาธารณะ เพื่อนำรายได้อุดหนุนสื่อสาธารณะแท้

3) ควรมีการพัฒนาหรือยกระดับธรรมาภิบาล ความโปร่งใส และการตรวจสอบ (Governance & Transparency) ดังนี้

3.1) กำหนดให้เปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง สัญญาการจ้างงาน และงบประมาณการผลิตรายการทุกโครงการด้วยระบบ Open Data 100%

3.2) กำหนดให้มี Third-Party Audit หรือคณะกรรมการประเมินผลภายนอกที่เป็นอิสระ เพื่อประเมินความคุ้มค่า สุขภาวะทางปัญญา และประโยชน์ต่อสังคม โดยไม่ประเมินจากรेटติ้งพาณิชย์เพียงอย่างเดียว

3.3) กำหนดเพดานการกระจายทุนผลิตสื่อให้แก่ผู้ผลิตรายย่อย สื่อชุมชน และคนรุ่นใหม่อย่างเป็นธรรม ป้องกันการผูกขาดรายใหญ่

4) ควรมีการทบทวนกรอบภารกิจและประสิทธิภาพการดำเนินงาน ดังนี้

4.1) การทบทวนวงเงินและภารกิจทุกๆ 3 ปี ตามต้นทุนเทคโนโลยีและพฤติกรรมผู้รับสื่อที่เปลี่ยนไป โดยการปรับลดหรือเพิ่มงบประมาณตั้งอยู่บนหลักฐานเชิงประจักษ์และการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

4.2) เน้นการสร้างพื้นที่สื่อสาธารณะที่เป็นปลอดภัย เป็นศูนย์กลางเรียนรู้สำหรับเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และกลุ่มเปราะบาง รวมถึงการทำหน้าที่ข่าวสืบสวนสอบสวนที่ถ่วงดุลอำนาจรัฐ

4.3) หากรัฐเห็นว่าองค์กรไม่ตอบโจทย์ความคุ้มค่า ควรมุ่งเน้นการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารและการประเมินผล มากกว่าการใช้วิธีตัดงบประมาณหรือการยุบองค์กรซึ่งส่งผลกระทบต่อสิทธิการรับรู้ข่าวสารของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย (เว็บไซต์)

ส่วนที่ 3 รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

1. ความเป็นมาสภาพปัญหาความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมาย

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้รัฐต้องรักษาวินัยการเงินการคลังอย่างเคร่งครัดเพื่อให้ฐานะทางการเงินการคลังของรัฐมีเสถียรภาพและมั่นคงอย่างยั่งยืนตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ ซึ่งมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 บัญญัติว่าการเสนอกฎหมายที่มีบทบัญญัติให้จัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นจากที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐนั้นหรือเพื่อการหนึ่ง การใดเป็นการเฉพาะ จะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีการจัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นเพื่อเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแม้มาตรา 82 ของกฎหมายดังกล่าวจะบัญญัติว่าบทบัญญัติมาตรา 26 มิให้ใช้บังคับกับกฎหมายที่กำหนดเรื่องดังกล่าวไว้และยังมีผลใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มีผลใช้บังคับ แต่บทบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นบทบัญญัติสำหรับใช้เฉพาะกาล สมควรยกเลิกบทบัญญัติของกฎหมายที่ขัดหรือแย้งกับหลักการ รักษาวินัยการเงินการคลังของรัฐตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 โดยเฉพาะบทบัญญัติของกฎหมายที่มีบทบัญญัติให้นำเงินรายได้จากผู้มีหน้าที่เสียภาษีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุราและยาสูบเป็นเงินบำรุงโดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน เพื่อให้การรักษาวินัยการเงินการคลังของรัฐเป็นมาตรฐานเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้ คือ

- (1) แก้ไขเพิ่มเติมทุน ทรัพย์สิน และรายได้ขององค์กร (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 11 (1))
- (2) ยกเลิกการจัดเก็บเงินบำรุงองค์กรที่ได้รับตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ (ยกเลิกมาตรา 12 มาตรา 13 มาตรา 14 มาตรา 15 และมาตรา 16)

2. ความสอดคล้องของร่างกฎหมาย

☒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

มาตรา 35 “บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวสาร หรือการแสดงความคิดเห็นตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

การสั่งปิดกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นเพื่อลิดรอนเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้

การให้นำข่าวสารหรือข้อความใด ๆ ที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนจัดทำขึ้นไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจ ก่อนนำไปโฆษณาในหนังสือพิมพ์หรือสื่อใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศ อยู่ในภาวะสงคราม

เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย

การให้เงินหรือทรัพย์สินอื่นเพื่ออุดหนุนกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นของเอกชน รัฐจะกระทำมิได้ หน่วยงานของรัฐที่ใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินให้สื่อมวลชนไม่ว่าเพื่อประโยชน์ในการ

โฆษณา หรือประชาสัมพันธ์ หรือเพื่อการอื่นใดในทำนองเดียวกันต้องเปิดเผยรายละเอียดให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินทราบตามระยะเวลาที่กำหนดและประกาศให้ประชาชนทราบด้วย

เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง แต่ให้คำนึงถึงวัตถุประสงค์ และภารกิจของหน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่ด้วย

มาตรา 62 “รัฐต้องรักษาวินัยการเงินการคลังอย่างเคร่งครัดเพื่อให้ฐานะทางการเงินการคลัง ของรัฐมีเสถียรภาพและมั่นคงอย่างยั่งยืนตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ และจัดระบบภาษี ให้เกิดความเป็นธรรมแก่สังคม

กฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับกรอบการดำเนินการ ทางการคลังและงบประมาณของรัฐ การกำหนดวินัยทางการคลังด้านรายได้และรายจ่าย ทั้งเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ การบริหารทรัพย์สินของรัฐและเงินคงคลัง และการบริหารหนี้สาธารณะ”

มาตรา 140 “การจ่ายเงินแผ่นดินจะกระทำได้นเฉพาะที่ได้อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายเกี่ยวกับการโอนงบประมาณ กฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง หรือกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ เว้นแต่ในกรณีจำเป็นรีบด่วน จะจ่ายไปก่อนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีเช่นว่านี้ ต้องตั้ง งบประมาณรายจ่ายชดใช้ในพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายหรือพระราชบัญญัติงบประมาณ รายจ่ายเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไป”

☒ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580)

1. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยเป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพและแข่งขันได้ในเวทีโลก โดยไม่พึ่งพาแรงงานราคาถูก หรือทรัพยากรแบบเดิม โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับการเกษตรสู่เกษตรมูลค่าสูง การพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต (เช่น S-Curve, ดิจิทัล, โลจิสติกส์) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมและการสื่อสาร ยกย่องศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสื่อ ได้แก่ 1) เศรษฐกิจสร้างสรรค์และอุตสาหกรรมสื่อ (Creative Economy & Soft Power) ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมคอนเทนต์ (Content Industry) ภาพยนตร์ แอนิเมชัน เกม และดิจิทัลมีเดีย ให้เป็นพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศ 2) โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและการเข้าถึง พัฒนาโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและเทคโนโลยีดิจิทัลให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ เพื่อให้สื่อเข้าถึงประชาชนได้อย่างเท่าเทียม ลดความเหลื่อมล้ำในการรับรู้ข่าวสารและโอกาสทางเศรษฐกิจ และ 3) การสร้างผู้ประกอบการยุคใหม่ พัฒนาผู้ประกอบการสื่อและสื่อสารมวลชนให้มีความรู้ด้านการตลาดดิจิทัล (Digital Marketing) การใช้ประโยชน์จาก Big Data และปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อแข่งขันได้ในตลาดโลก

2. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยเป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการพัฒนา "คน" ในทุกมิติและทุกช่วงวัย ให้เป็นคนดี คนเก่ง มีวินัย และมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยมีเป้าหมาย คือ ปฏิรูปการศึกษาและระบบการเรียนรู้ การส่งเสริมสุขภาวะ

ที่ดีของประชากร การพัฒนาทักษะแรงงานให้ตรงกับความต้องการของตลาด และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม มุ่งพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และมีคุณธรรมจริยธรรม โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสื่อ ได้แก่ 1) การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media Literacy) ส่งเสริมให้ประชาชนทุกช่วงวัย โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ ตรวจสอบข้อเท็จจริง และกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารบนสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อป้องกันการตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมทางไซเบอร์หรือข้อมูลลวง 2) การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ผ่านสื่อดิจิทัล ใช้ประโยชน์จากสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ (EdTech / Online Platforms) เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ได้ด้วยตนเองทุกที่ทุกเวลา และ 3) การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงาม ใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการสืบทอดอัตลักษณ์ความเป็นไทย ปลูกฝังจิตสาธารณะ และสร้างเสริมสุขภาวะทางจิตของคนในสังคม

☒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 - 2580) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

1. ประเด็น 10 การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม เป็นประเด็นแผนแม่บทที่มุ่งให้คนไทยมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และมีความพร้อมในการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ โดยเฉพาะในแผนย่อยที่ 10.3 การใช้สื่อและสื่อสารมวลชนในการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมของคนในสังคม มีเป้าหมายให้ สื่อในสังคมไทยมีความเข้มแข็ง สามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ประชาชนในสังคม ทำให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ ปลอดภัย และสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น ผ่านการใช้สื่อและสื่อสารมวลชนในการปลูกฝัง ค่านิยมและวัฒนธรรมของคนในสังคม โดยส่งเสริมให้สื่อและสื่อสารมวลชนปฏิบัติตามจรรยาบรรณสื่ออย่างเคร่งครัด การจัดเวลาและพื้นที่ออกอากาศให้แก่สื่อสร้างสรรค์ในช่วงเวลาที่มีผู้ชมมากที่สุด รวมทั้งการส่งเสริม การใช้สื่อออนไลน์และเครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ นำเสนอตัวอย่างของการมีคุณธรรม จริยธรรม และการมีจิตสาธารณะ เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ดังนั้น หากมีมาตรการทางสังคม ในการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการและวิชาชีพสื่อมีจรรยาบรรณตามวิชาชีพและรับผิดชอบต่อสังคม และการ เสริมสร้างภูมิคุ้มกันความรู้ในการเลือกรับปรับใช้สื่อหรือการรู้เท่าทันสื่อและสื่อออนไลน์แก่เด็ก เยาวชน และ ประชาชนทั่วไป และการเฝ้าระวังการบริโภคสื่อที่เหมาะสม และการส่งเสริมกิจกรรมและการสื่อรณรงค์การ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของสังคมไทยในรูปแบบที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง

2. ประเด็น 11 การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต เป็นประเด็นแผนแม่บทที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคนทุกช่วงวัยให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน และแพลตฟอร์มดิจิทัลที่เข้าถึงได้ง่ายสำหรับคนทุกกลุ่ม รวมถึงสื่อทางเลือกสำหรับผู้พิการและสื่อภาษาถิ่น เพื่อไม่ให้ใครถูกทิ้งไว้ข้างหลัง รวมทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ พัฒนาศักยภาพของประเทศไทย โดยจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากร มนุษย์ ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งจำเป็นต้องมีการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์อย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน สังคม และการมีระบบและกลไกรองรับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ

☒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566 – 2570

หมวดหมู่ที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต โดนมุ่งเน้นในเรื่องการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนและการสร้างสุขภาวะทางปัญญาแก่สังคม ทั้งนี้ การเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนในสังคมสูงวัยที่มีช่วงชีวิตที่หลากหลาย มากขึ้น ซึ่งจะกระทบต่อระบบการเรียนรู้ที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาสมรรถนะให้ได้ตลอดเวลา รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงและเทียบโอนสมรรถนะอย่างมีคุณภาพและไร้รอยต่อในขณะที่คนไทยยังขาดทักษะชีวิตในหลายด้าน อาทิ ความรอบรู้ด้านการเงินที่ทำให้บางคนเข้าไปอยู่ในวงจรของหนี้ในระบบและนอกระบบ ความรอบรู้ด้านดิจิทัลที่รวมถึงความสามารถในการรับมือกับข้อมูลข่าวสารที่ผิดพลาด การรู้เท่าทันสื่อ รวมถึงระบบนิเวศควรเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับประชากรทุกกลุ่มอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพทั้งบนพื้นที่กายภาพและบนพื้นที่เสมือนจริง ขณะที่กลุ่มเข้าไม่ถึงจะต้องมีมาตรการกำจัดอุปสรรคต่าง ๆ ให้สามารถเข้ามาเรียนรู้และพัฒนาทักษะได้อย่างทั่วถึงมากขึ้น

3. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

การตราร่างพระราชบัญญัติต้องการกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งเสนอโดยนายศุภชัย ใจสมุทร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นข้อเสนอทางกฎหมายนิติบัญญัติเพื่อปรับเปลี่ยนกลไกการบริหารจัดการรายได้ขององค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท. หรือ ไทยพีบีเอส) จากเดิมที่รับเงินบำรุงองค์กรโดยตรงจากภาษีสุราและยาสูบ (Earmarked Tax) ไม่เกินปีละ 2,000 ล้านบาท เปลี่ยนไปเป็นการรับเงินอุดหนุนจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีแทน พร้อมทั้งยกเลิกมาตรา 12 ถึงมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2551 จากการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบการพิจารณาและเหตุผลในการเสนอร่างกฎหมายฉบับนี้ ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ สามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 การรักษาวินัยการเงินการคลังอย่างเป็นเอกภาพและเท่าเทียม ประชาชนและสังคมจะได้รับประโยชน์จากการที่ระบบการเงินการคลังของรัฐมีมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ได้วางหลักการสำคัญห้ามมิให้เสนอกฎหมายที่มีบทบัญญัติจัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมเป็นการเฉพาะเพื่อนำไปใช้จ่ายในหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง (เว้นแต่กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) การยกเลิกลักษณะพิเศษในการจัดสรรภาษีบาปโดยตรงนี้ จะทำให้การบริหารงบประมาณแผ่นดินเป็นไปอย่างโปร่งใส เป็นระบบ และสอดคล้องกับหลักวินัยการเงินการคลังของประเทศอย่างแท้จริง

3.2 การจัดสรรทรัพยากรงบประมาณที่ตอบสนองความต้องการเร่งด่วนของประชาชน เนื่องจากการดึงรายได้จากการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตสุราและยาสูบกลับเข้าสู่ระบบรายได้แผ่นดิน จะช่วยให้รัฐบาลและฝ่ายนิติบัญญัติสามารถนำเงินภาษีของประชาชนทั้งหมดไปบริหารจัดการ รวมศูนย์ และจัดสรรงบประมาณได้อย่างยืดหยุ่นตามยุทธศาสตร์ชาติและความจำเป็นเร่งด่วนในแต่ละช่วงเวลา

เช่น การนำไปพัฒนาการศึกษา การสาธารณสุข สวัสดิการสังคม การคมนาคม หรือการบรรเทาภัยพิบัติ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ตรงต่อประชาชนและกลุ่มเปราะบางได้ครอบคลุมและทั่วถึงยิ่งขึ้น

3.3 การยกระดับความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และความคุ้มค่าของการใช้เงินภาษี การเปลี่ยนแหล่งรายได้มาเป็นเงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี จะทำให้การดำเนินงาน และการใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรสื่อสารสาธารณะต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบ ชี้แจงแผนงาน และ ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเงินอย่างรอบด้านจากสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาทุกปีงบประมาณ ประชาชนจะมั่นใจได้ว่าเงินภาษีอากรถูกใช้อย่างประหยัด คุ้มค่า มีประสิทธิภาพ และตรงตามภารกิจ เพื่อประโยชน์สาธารณะโดยไม่มีการใช้จ่ายที่เกินความจำเป็น

3.4 การเพิ่มประสิทธิภาพและนวัตกรรมบริการสื่อเพื่อประชาชน การเข้าสู่กระบวนการ งบประมาณรายปีจะเป็นแรงขับเคลื่อนให้องค์กรสื่อสารสาธารณะต้องปรับตัว เร่งเพิ่มประสิทธิภาพการ บริหารจัดการภายใน บังคับใช้ระบบการจัดซื้อจัดจ้างที่เปิดกว้างและโปร่งใส รวมถึงการเร่งพัฒนาคุณภาพ เนื้อหารายการและนวัตกรรมสื่อดิจิทัลเพื่อพิสูจน์คุณค่าการบริการสาธารณะ (Public Value) และ ตอบสนองความคุ้มค่าต่อผู้รับชมและประชาชนอย่างต่อเนื่อง

กล่าวโดยสรุปการมีร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ อาจส่งผลให้เกิดการยกระดับมาตรฐาน วินัยการเงินการคลังของประเทศ ให้มีความเป็นเอกภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ในระดับเดียวกับ หน่วยงานของรัฐอื่น ๆ โดยเปลี่ยนจากการให้สิทธิพิเศษในการรับภาษีเฉพาะเจาะจงโดยตรง มาเป็น การนำเงินภาษีเข้าสู่ระบบงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งเปิดโอกาสให้ฝ่ายนิติบัญญัติและประชาชน ร่วมตรวจสอบความคุ้มค่า ประสิทธิภาพ และความโปร่งใสในการใช้จ่ายงบประมาณ ขณะเดียวกัน ก็ช่วยให้รัฐบาลมีความยืดหยุ่นในการนำเงินภาษีส่วนกลางไปจัดสรรเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ของประชาชนและพัฒนาประเทศในมิติอื่นได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพสูงสุด

4. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น ดังนี้

4.1 พระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย

พ.ศ. 2551

เป็นกฎหมายที่ใช้จัดตั้งองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.) หรือไทยพีบีเอส (Thai PBS) โดยร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่นี้มีสถานะเป็นกฎหมายแก้ไข เพิ่มเติม (Amendment Act) โดยตรงต่อกฎหมายฉบับดังกล่าว โดยมุ่งแก้ไขมาตรา 11 (1) เกี่ยวกับ โครงสร้างทุน ทรัพย์สิน และรายได้ขององค์การ จากเดิมที่กำหนดให้รายได้หลักมาจากเงินบำรุงองค์การ ที่จัดเก็บจากภาษีสุราและยาสูบ เปลี่ยนเป็น “เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี” พร้อมทั้ง ยกเลิกมาตรา 12 มาตรา 13 มาตรา 14 มาตรา 15 และมาตรา 16 ซึ่งเป็นกลุ่มบทบัญญัติว่าด้วยอำนาจ การจัดเก็บ กลไกการนำส่ง อัตราเพดานเงินบำรุง และบทลงโทษเกี่ยวกับภาษีสุราและยาสูบออกทั้งหมด

4.2 พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561

เป็นกฎหมายแม่บทสำคัญที่ตราขึ้นมาเพื่อกำหนดกรอบการปฏิบัติงานและการบริหารจัดการด้านการเงิน การคลัง การงบประมาณ และการก่อหนี้ของหน่วยงานรัฐ ให้มีความโปร่งใส คำนวณ มีประสิทธิภาพ และมีเสถียรภาพทางการเงินการคลังในระยะยาว โดยมีความสัมพันธ์โดยตรงในฐานะกฎหมายหลักที่ใช้ในการอ้างอิงเหตุผลของการตราร่างกฎหมาย โดยมาตรา 26 แห่ง พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 บัญญัติห้ามเสนอกฎหมายให้จัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นเพื่อนำไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานเป็นการเฉพาะ (Earmarked Tax) เว้นแต่กรณีรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แม้มาตรา 82 ของ พ.ร.บ. ดังกล่าวจะบัญญัติผ่อนผันยกเว้นให้กฎหมายที่มีผลบังคับใช้อยู่ก่อนหน้าสามารถดำเนินการต่อไปได้ แต่ผู้เสนอร่างกฎหมายพิจารณาว่าบทเฉพาะกาลมาตรา 82 เป็นเพียงข้อผ่อนผันชั่วคราว จึงจำเป็นต้องเสนอแก้กฎหมายฉบับนี้เพื่อยกเลิกบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้ง และปรับระบบการคลังให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

4.3 พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561

เป็นกฎหมายแม่บทสำคัญของประเทศไทยที่ตราขึ้นมาเพื่อใช้แทนกฎหมายฉบับเดิม (พ.ศ. 2502) มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดกฎเกณฑ์ มาตรฐาน และขั้นตอนในการบริหารจัดการการเงินแผ่นดิน ตั้งแต่การวางแผน การจัดทำงบประมาณ การอนุมัติ การบริหารงบประมาณรายจ่าย การควบคุม การเบิกจ่าย ไปจนถึงการประเมินผลและการรายงาน โดยมีความสัมพันธ์กับร่างกฎหมายฉบับนี้ในมิติของการปรับเปลี่ยนกระบวนการได้มาซึ่งงบประมาณของ ส.ส.ท. จากเดิมที่เป็นการจัดสรรเงินนอกกระบวนการงบประมาณแผ่นดินเข้าองค์กรโดยตรง มาเป็นการนำ ส.ส.ท. เข้าสู่ระบบการขอรับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ผ่านการจัดทำคำขอของงบประมาณ การกลั่นกรองของสำนักงบประมาณ คณะรัฐมนตรี และการอนุมัติโดยรัฐสภาตามกฎหมายวิธีการงบประมาณปกติ

4.4 พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

เป็นกฎหมายที่จัดตั้งองค์กรซึ่งเป็นฐานรองรับและจัดสรรเงินงบประมาณรายปี โดยมีความสำคัญในประเด็นที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 1) ทำหน้าที่เป็นกฎหมายอนุมัติจำนวนเงินงบประมาณในแต่ละปีงบประมาณตามที่รัฐบาลจัดสรรให้
- 2) ทำให้องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยมีสถานะเป็นหน่วยรับงบประมาณที่มีสิทธิยื่นคำขอรับงบประมาณรายจ่ายประจำปีโดยตรงหรือผ่านกระทรวงต้นสังกัด ซึ่งงบประมาณที่จะได้รับในแต่ละปีจะต้องผ่านกระบวนการพิจารณาตรวจสอบจากสำนักงบประมาณ คณะรัฐมนตรี และรัฐสภา เพื่อบรรจุลงในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีนั้น ๆ

4.5 พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 และพระราชบัญญัติสุภาษกร พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมทางสังคม โดยการใช้ภาษีเป็นเครื่องมือทางเศรษฐกิจเพื่อควบคุม ดูแล และจำกัดการบริโภคสินค้าและบริการที่กระทบต่อสุขภาพ ศีลธรรมอันดี สิ่งแวดล้อม และสินค้าฟุ่มเฟือย เช่น สุรา ยาสูบ น้ำมัน เครื่องดื่มที่มีความหวานสูง และรถยนต์ เป็นต้น ในส่วนของพระราชบัญญัติสุภาษกร พ.ศ. 2560

เป็นกฎหมายแม่บทด้านการศุลกากรของประเทศไทย ทั้งการนำเข้าและส่งออกสินค้า การกำหนดหลักเกณฑ์ พิธีการศุลกากร การตรวจปล่อยสินค้า การผ่านแดน และการถ่ายลำสินค้า การจัดเก็บภาษีอากร การควบคุมการประเมินราคา การจัดเก็บอากรขาเข้าและขาออก รวมทั้งสิทธิประโยชน์ทางภาษี เช่น คลังสินค้าทัณฑ์บน และเขตปลอดอากร โดยมีความสัมพันธ์กับร่างกฎหมายฉบับนี้ เนื่องจากเดิมในมาตรา 13 มาตรา 14 และมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551 ได้มอบหมายอำนาจหน้าที่ให้ กรมสรรพสามิต และ กรมศุลกากร เป็นผู้เรียกเก็บเงินบำรุงองค์การพร้อมกับการชำระภาษีสุราและยาสูบ และให้หักค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บได้ไม่เกินร้อยละ 1.5 การยกเลิกมาตราดังกล่าวในร่างกฎหมายนี้ จึงเป็นการยกเลิกภาระหน้าที่ และกระบวนการทางกฎหมายในการจัดเก็บและนำส่งเงินของกรมสรรพสามิตและกรมศุลกากรที่มีต่อองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยโดยตรง

4.6 พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544

เป็นกฎหมายที่ใช้รูปแบบภาษีเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ หรือที่เรียกว่า “ภาษีบาป” ในทำนองเดียวกันพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551

4.7 พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546

เป็นกฎหมายที่ใช้รูปแบบภาษีเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ หรือที่เรียกว่า “ภาษีบาป” ในทำนองเดียวกันพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551

4.8 พระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558

เป็นกฎหมายที่ใช้รูปแบบภาษีเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ หรือที่เรียกว่า “ภาษีบาป” ในทำนองเดียวกันพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551

5. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

เมื่อร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับอาจเกิดผลกระทบในหลายประการ ดังนี้

5.1 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

ผลกระทบเชิงบวก

(1) การเสริมสร้างวินัยและเสถียรภาพทางการเงินการคลังของรัฐบาลในภาพรวม การยกเลิกลักษณะภาษีจัดสรรเฉพาะ (Earmarked Tax) ช่วยดึงรายได้ภาษีสรรพสามิตจากสุราและยาสูบ กลับเข้าสู่ระบบคลังหลวงเป็นรายได้แผ่นดิน ส่งผลให้รัฐบาลมีศูนย์กลางการบริหารจัดการรายได้ (Centralized Treasury Management) ที่มีเอกภาพ สามารถควบคุม เสริมสร้างวินัยการเงินการคลัง และรักษาเสถียรภาพทางงบประมาณของประเทศให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ได้อย่างเคร่งครัดและเป็นมาตรฐานเดียวกันทุกหน่วยงาน

(2) เพิ่มประสิทธิภาพและความยืดหยุ่นในการจัดสรรงบประมาณแผ่นดิน (Allocative Efficiency) การนำเม็ดเงินรายได้กลับเข้าสู่กระบวนการงบประมาณรายจ่ายประจำปี ทำให้ฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติมีความยืดหยุ่นในการจัดสรรทรัพยากรทางการคลังของประเทศตามสภาวการณ์

เศรษฐกิจและนโยบายความจำเป็นเร่งด่วนในแต่ละปี ช่วยลดการผูกขาดวงเงินงบประมาณแบบคงที่ และสามารถโอนย้ายงบประมาณไปสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน การแพทย์ การศึกษา หรือสวัสดิการสังคมที่มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในขณะนั้นได้อย่างคุ้มค่า

(3) ยกระดับความคุ้มค่าทางการคลังและการประเมินผลการใช้จ่ายเงินภาษี (Fiscal Accountability) การที่องค์กรต้องจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีผ่านกระบวนการกลั่นกรองของสำนักงบประมาณ คณะรัฐมนตรี และรัฐสภา จะบีบบังคับให้องค์กรต้องวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณบนฐานของผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพ (Performance-based Budgeting) ซึ่งจะช่วยลดการใช้จ่ายงบประมาณที่เกินความจำเป็น สร้างความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และพิสูจน์ความคุ้มค่าของการใช้เงินภาษีของประชาชนได้อย่างตรงไปตรงมา

(4) การลดภาระทางภาษีหรือต้นทุนการดำเนินงานของภาคเอกชนเฉพาะกลุ่มการยกเลิกมาตรา 12 ถึง 16 ซึ่งเดิมกำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและยาสูบต้องจ่ายเงินบำรุงองค์การเพิ่มเติมร้อยละ 1.5 จะช่วยลดภาระค่าธรรมเนียม ภาษีส่วนเพิ่มของผู้ประกอบการผลิตและนำเข้าสุราและยาสูบ ซึ่งในทางเศรษฐศาสตร์อาจช่วยลดต้นทุนการดำเนินงานของผู้ประกอบการลงในระดับหนึ่ง

ผลกระทบเชิงลบ

(1) การเพิ่มภาระทางการคลังให้แก่รายได้ส่วนกลางของรัฐบาล (Fiscal Burden Transfer) การยกเลิกการเก็บเงินบำรุงองค์การจากภาษีบาปเฉพาะทาง ส่งผลให้รัฐบาลต้องนำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งมาจากเงินภาษีอากรทั่วไปของประชาชน (เช่น ภาษีเงินได้ ภาษีมูลค่าเพิ่ม) มาจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนแผ่นดินให้แก่องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยแทน ซึ่งถือเป็นการย้ายภาระงบประมาณมายังประชาชนผู้เสียภาษีทั่วไป

(2) การสูญเสียรายได้ส่วนเกินเข้าคลังและการเอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มสินค้าทำลายสุขภาพ ตามมาตรา 12 เดิม รัฐบาลมีรายได้แผ่นดินจากเงินบำรุงส่วนที่เกินเพดาน 2,000 ล้านบาท หากยกเลิกลำต่อภาษีนี้โดยไม่มีการปรับเพิ่มอัตราภาษีสรรพสามิตชดเชย รัฐอาจสูญเสียรายได้แผ่นดินก้อนดังกล่าวไป ขณะเดียวกันยังเป็นการลดภาระทางสังคมของผู้ประกอบการสินค้าทำลายสุขภาพ (Polluter Pays Principle) ซึ่งขัดต่อหลักเศรษฐศาสตร์การคลังที่มุ่งใช้ภาษีเยียวยาผลกระทบเชิงลบภายนอก (Negative Externalities) ของสินค้าสุราและยาสูบ

(3) ผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเงินและอุตสาหกรรมสื่อสร้างสรรค์ (Media Economy) การเปลี่ยนรายได้หลักขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยเป็นงบประมาณรายปีที่อาจผันผวนตามสถานการณ์ทางการเมืองและการคลัง จะสร้างความไม่แน่นอนทางการเงิน (Financial Insecurity) ส่งผลกระทบต่อการวางแผนลงทุนระยะยาว การพัฒนาเทคโนโลยีสื่อดิจิทัล ตลอดจนการจัดซื้อจัดจ้างและการกระจายทุนผลิตรายการไปยังกลุ่มผู้ผลิตสื่ออิสระ รายย่อย และอุตสาหกรรมสื่อสร้างสรรค์ในภาพรวม ซึ่งอาจชะลอตัวลงเนื่องจากข้อจำกัดและความล่าช้าในกระบวนการงบประมาณแผ่นดิน

(4) ต้นทุนทางเศรษฐกิจจากการสูญเสียคุณค่าบริการสาธารณะที่ไม่แสวงหากำไร (Public Value Cost) หากความไม่แน่นอนทางการเงินส่งผลกระทบต่อความสามารถในการผลิตรายการขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย สังคมจะสูญเสียโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมในการได้รับข้อมูล ข่าวสารเชิงลึก รายการส่งเสริมการเรียนรู้ รายการเด็กและเยาวชน รวมถึงการเตือนภัยพิบัติ ซึ่งเป็นบริการสาธารณะที่สื่อพาณิชย์ทั่วไปไม่ผลิตเนื่องจากไม่สร้างกำไรเชิงพาณิชย์ ซึ่งการขาดแคลนสื่อสาธารณะที่มีคุณภาพจะส่งผลเสียต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ (Human Capital) และเศรษฐกิจฐานความรู้ของประเทศในระยะยาว

5.2 ผลกระทบต่อสังคม

ผลกระทบเชิงบวก

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ส่งผลกระทบเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและคืนความเป็นธรรมให้แก่ประชาชนระดับฐานราก ดังนี้

(1) การเปลี่ยนแหล่งรายได้หลักไปสู่ระบบงบประมาณรายจ่ายประจำปี ส่งผลให้องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ต้องนำเสนอแผนงาน โครงการ และรายงานผลสัมฤทธิ์การใช้จ่ายงบประมาณผ่านกระบวนการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรและฝ่ายบริหาร กลไกนี้ช่วยกระตุ้นให้เกิดการตรวจสอบความคุ้มค่า (Value for Money) ของการใช้จ่ายเงินภาษีประชาชนอย่างรอบด้าน นำไปสู่การปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการภายใน การเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการผลิตรายการอย่างโปร่งใส และการพิสูจน์ผลงานให้ตอบสนองต่อประโยชน์ของประชาชนและผู้เสียภาษีอย่างแท้จริง

(2) การส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรมและการกระจายโอกาสแก่ผู้ผลิตสื่อรายย่อย เนื่องจากการเข้าสู่ระบบงบประมาณแผ่นดินและการตรวจสอบความคุ้มค่าอย่างเข้มงวด ช่วยลดปัญหาการบริหารงานในลักษณะปิดหรือการผูกขาดการผลิตรายการไว้กับกลุ่มผู้ผลิตหรือเครือข่ายเดิม ๆ ซึ่งเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่ ผู้ผลิตรายการอิสระ และองค์กรสื่อชุมชน สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนองานและได้รับการจัดสรรงบประมาณผลิตสื่อสาธารณะที่เป็นธรรมมากขึ้น เกิดความหลากหลายของเนื้อหาทางสังคม

(3) การเปิดพื้นที่สำหรับการปฏิรูปและการทบทวนบทบาทสื่อสาธารณะ เนื่องจากการพิจารณาร่างกฎหมายฉบับนี้กลายเป็นแรงขับเคลื่อนทางสังคมที่กระตุ้นให้ประชาชน ภาคประชาสังคม และนักวิชาการ ได้ร่วมกันตั้งคำถามและทบทวนบทบาท คุณค่า และทิศทางของสื่อสาธารณะในยุคดิจิทัล (Digital Disruption) เพื่อปรับเปลี่ยนบทบาทขององค์กรให้ก้าวทันต่อพฤติกรรมผู้บริโภคของสังคม นวัตกรรมสื่อ และการให้บริการสาธารณะที่กว้างขวางเกินกว่าเพียงแค่บริการวิทยุและโทรทัศน์แบบดั้งเดิม

(4) การเสริมสร้างวินัยการเงินการคลังที่เป็นเอกภาพและเท่าเทียมในภาพรวมของสังคม การดึงเม็ดเงินจากภาษีจัดสรรเฉพาะกลับเข้าสู่ระบบงบประมาณแผ่นดินเป็นการสร้างมาตรฐานทางกฎหมายด้านวินัยการเงินการคลังที่เท่าเทียมกันทุกหน่วยงานของรัฐ ทำให้รัฐบาลมีศักยภาพในการรวมศูนย์และจัดสรรทรัพยากรเงินภาษีของประเทศไปใช้แก้ปัญหาความจำเป็นเร่งด่วนทางสังคมในด้านอื่น ๆ เช่น สวัสดิการสังคม การศึกษา การสาธารณสุข หรือการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางได้อย่างยืดหยุ่นและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

ผลกระทบเชิงลบ

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้อาจก่อให้เกิดผลกระทบเชิงลบและความเสี่ยงทางสังคมที่ต้องเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด ดังนี้

(1) ความเสี่ยงต่อการสูญเสียความเป็นอิสระทางการเงินและหลักประกันเสรีภาพสื่อ (Loss of Financial Autonomy & Editorial Independence) เนื่องจากการยกเลิกกลไกการจัดเก็บเงินบำรุงองค์การโดยตรงจากภาษีสุราและยาสูบ ซึ่งเคยทำหน้าที่เป็น "เกราะป้องกันทางการเมือง" (Firewall) อาจส่งผลกระทบต่อองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ขาดความมั่นคงทางการเงิน การต้องยื่นคำขอรับงบประมาณรายปีผ่านการพิจารณาของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ จะเปิดโอกาสให้ฝ่ายการเมืองและผู้มีอำนาจใช้อำนาจอนุมัติ ปรบลด หรือชะลองบประมาณเป็นเงื่อนไขต่อรอง กดดัน หรือแทรกแซงการทำหน้าที่ของกองบรรณาธิการ ส่งผลให้สื่อสาธารณะเกิดภาวะ "เซนเซอร์ตนเอง" (Self-censorship) และไม่กล้าทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลอย่างตรงไปตรงมา

(2) เป็นการลดทอนสถานะของสื่อสาธารณะไปสู่การเป็น "สื่อของรัฐ" หากสื่อสาธารณะต้องพึ่งพางบประมาณรายปีจากฝ่ายบริหาร สถานะและความน่าเชื่อถือในสายตาของประชาชน อาจลดลงอย่างมีนัยสำคัญ สังคมอาจมองว่าองค์กรเปลี่ยนสภาพจาก "สื่อสาธารณะของประชาชน" ไปเป็นเพียง "สื่อของรัฐบาล" (State Media) ที่ทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงเสนอข่าวสารเพียงด้านเดียว เช่นเดียวกับสื่อของรัฐรูปแบบเดิม ซึ่งนำไปสู่วิกฤตความไว้วางใจจากประชาชน (Trust Crisis) ในความเป็นกลางทางการเมืองและวิชาชีพสื่อ

(3) ผลกระทบต่อรายการเพื่อประโยชน์สาธารณะและประชาชนกลุ่มเปราะบาง ภารกิจหลักของสื่อสาธารณะคือการผลิตเนื้อหาที่มีคุณค่าทางสังคม สารคดีเชิงลึก รายงานข่าวสืบสวนสอบสวน รายการสำหรับเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ คนพิการ และกลุ่มคนชายขอบ ซึ่งเป็นเนื้อหาที่สื่อพาณิชย์ทั่วไปไม่ผลิตเนื่องจากไม่สร้างกำไรเชิงพาณิชย์ หากงบประมาณขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยขาดเสถียรภาพหรือถูกตัดลดตามภาวะทางการเมือง การผลิตรายการคุณภาพเพื่อสังคมเหล่านี้จะได้รับการกระทบก่อนเป็นลำดับแรก ทำให้ประชาชนและเด็ก ๆ สูญเสียโอกาสในการเรียนรู้และการเข้าถึงพื้นที่สื่อที่ปลอดภัยและปราศจากการแสวงหาผลกำไร

(4) การบิดเบือนหลักการทางเศรษฐศาสตร์การคลังและการเพิ่มภาระแก่ประชาชนทั่วไป การยกเลิกเงินบำรุงพิเศษร้อยละ 1.5 จากภาษีสุราและยาสูบ เท่ากับเป็นการยกเลิกหลักการ "ผู้สร้างปัจจัยเสี่ยงต้องร่วมรับผิดชอบสังคม" ซึ่งปลดภาระต้นทุนให้แก่กลุ่มทุนธุรกิจสุราและยาสูบโดยตรง แล้วย้ายภาระการอุดหนุนงบประมาณดำเนินงานของสื่อสาธารณะมาใช้เงินภาษีส่วนกลางของประชาชนทั่วไปแทน ซึ่งนับเป็นการเบียดบังเงินงบประมาณแผ่นดินที่ควรนำไปพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหรือบริการสาธารณะด้านอื่น

(5) ผลกระทบต่อการวางแผนยุทธศาสตร์และการดำเนินงานระยะยาว เนื่องจากการผลิตสื่อคุณภาพ การวิจัยเนื้อหา การลงทุนพัฒนาเทคโนโลยีสื่อใหม่ ตลอดจนการบริหารงานบุคคลที่ต้องใช้วงเงินผูกพันระยะยาว จะประสบปัญหาความผันผวนและความไม่แน่นอน เนื่องจากต้องเผชิญกับความ

เสี่ยงในกระบวนการจัดทำงบประมาณแผ่นดินแบบปีต่อปี ทำให้องค์กรขาดเสถียรภาพและยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืน

5.3 ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

5.3.1 ผลกระทบต่อภาคประชาชนและสิทธิเสรีภาพในประชาธิปไตย

1) ผลกระทบต่อสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่รอบด้านและเป็นกลาง (Right to Information) เจตนารมณ์ดั้งเดิมของการจัดตั้งสื่อสาธารณะ คือการสร้างหลักประกันความเป็นอิสระทางการเงิน (Financial Autonomy) เพื่อให้สื่อสามารถทำหน้าที่เสนอข่าวสารและสารประโยชน์ได้อย่างเป็นกลาง การเปลี่ยนแหล่งรายได้ไปพึ่งพางบประมาณรายจ่ายประจำปีซึ่งต้องผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากฝ่ายบริหารและรัฐสภาในแต่ละปี อาจสร้างแรงกดดันเชิงโครงสร้างที่ทำให้สื่อสาธารณะลดทอนความกล้าหาญในการทำหน้าที่ตรวจสอบผู้ใช้อำนาจอรัฐ ผลกระทบจะตกอยู่กับภาคประชาชนโดยตรงที่จะเสี่ยงต่อการสูญเสีย “สื่อสาธารณะที่เป็นกลาง” และอาจได้สื่อที่มีลักษณะคล้ายสื่อของรัฐที่เน้นการประชาสัมพันธ์ผลงานของรัฐบาลเพียงด้านเดียว

2) ผลกระทบต่อการเป็นพื้นที่กลางสำหรับกลุ่มเปราะบางและคนชายขอบ (Public Space for Vulnerable Groups) ไทยพีบีเอสมีภารกิจหลักในการผลิตรายการสำหรับเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ คนจนเมือง และกลุ่มคนชายขอบ ซึ่งเป็นรายการที่ไม่เน้นผลกำไรเชิงพาณิชย์ และสื่อเอกชนส่วนใหญ่ไม่ผลิต หากรายได้ขององค์กรต้องผันผวนตามการจัดสรรงบประมาณรายปี รายการและโครงการเพื่อการส่งเสริมสุขภาวะทางปัญญาและสิทธิมนุษยชนเหล่านี้อาจจะเป็นกลุ่มแรกที่ถูกตัดลดงบประมาณ ทำให้ประชาชนกลุ่มเปราะบางขาดพื้นที่ในการสะท้อนปัญหาและเข้าถึงสื่อที่มีคุณภาพ

3) ผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและความไว้วางใจของประชาชนต่อระบบสื่อ (Public Trust Crisis) หากประชาชนมองว่าสื่อสาธารณะถูกแทรกแซงทางการเมืองผ่านกลไกงบประมาณ ย่อมส่งผลให้ความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจ (Trust) ของประชาชนต่อองค์กรสื่อลดลง ส่งผลกระทบต่อกระบวนการสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพ (Active Citizen) และการมีส่วนร่วมในสังคมประชาธิปไตย

5.3.2 ผลกระทบต่อภาครัฐและการบริหารราชการแผ่นดิน

1) การสร้างเอกภาพและการบริหารงบประมาณแผ่นดินรวมศูนย์ (Fiscal Centralization) อาจส่งผลกระทบในเชิงบวกต่อภาครัฐ เนื่องจากการยกเลิก Earmarked Tax ช่วยให้รัฐบาลสามารถรวบรวมรายได้แผ่นดินเข้าสู่ระบบงบประมาณส่วนกลางได้อย่างเป็นเอกภาพ สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ส่งผลให้ฝ่ายบริหารมีความยืดหยุ่นในการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ความจำเป็นเร่งด่วน หรือสถานการณ์วิกฤตของประเทศในแต่ละช่วงเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2) การบริหารจัดการของหน่วยงานจัดเก็บภาษีและหน่วยงานงบประมาณ คือ กรมสรรพสามิต และกรมศุลกากร ได้รับผลกระทบในทางบวกจากการลดภาระขั้นตอนการบริหารจัดการ โดยยกเลิกภาระหน้าที่ในการเรียกเก็บ นำส่ง และคำนวณหักค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บเงินบำรุงส่งตรงให้

องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ในส่วนของสำนักงบประมาณ และกระทรวงการคลัง อาจต้องรับภาระเพิ่มขึ้นในการกลั่นกรอง คำนวณความต้องการงบประมาณ วิเคราะห์ความคุ้มค่า และจัดทำคำขอของงบประมาณประจำปีอุดหนุนองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยเพิ่มขึ้นในระบบงบประมาณแผ่นดินปกติ

3) เกิดความเสี่ยงต่อการเพิ่มขึ้นตอนราชการ (Red Tape) และลดความคล่องตัวในการดำเนินงาน เนื่องจากองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย มีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ การเปลี่ยนมาใช้ระบบงบประมาณรายจ่ายประจำปีจะทำให้ต้องตกอยู่ภายใต้กฎระเบียบ ข้อบังคับ และขั้นตอนกระบวนการงบประมาณของภาครัฐอย่างเข้มงวดมากขึ้น ซึ่งอาจลดทอนความคล่องตัว (Flexibility) ในการบริหารจัดการองค์การสื่อที่ต้องรับมือกับความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว (Digital Disruption) ตลอดจนการรายงานสถานการณ์ภัยพิบัติหรือเหตุการณ์ฉุกเฉินอย่างทันท่วงที

4) เกิดความเสี่ยงต่อเกิดความขัดแย้งเชิงนโยบายและแรงกดดันทางการเมือง (Political Interference) ในกระบวนการพิจารณาพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี อาจใช้การปรับลดงบประมาณหรือการตั้งเงื่อนไขงบประมาณเป็นเครื่องมือต่อรอง ตัดทอน หรือแทรกแซงแนวทางการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ซึ่งส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของการบริหารงานราชการแผ่นดินในภาพรวม และอาจสร้างข้อครหาเรื่องการใช้อำนาจทางการเมืองแทรกแซงองค์การสื่อสาธารณะ

5.3.3 ผลกระทบต่อระบบกฎหมาย วินัยการเงินการคลัง และธรรมาภิบาล

1) การสร้างมาตรฐานเดียวกันในการบังคับใช้กฎหมายวินัยการเงินการคลัง ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ช่วยขจัดข้อขัดแย้งทางกฎหมายระหว่างพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551 กับพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 โดยเป็นการยกเลิกข้อผ่อนผันชั่วคราวตามบทเฉพาะกาลมาตรา 82 เพื่อให้การรักษาวินัยการเงินการคลังของรัฐเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกันทุกหน่วยงาน

2) ผลกระทบต่อหลักการ "ผู้สร้างผลกระทบต้องเป็นผู้รับผิดชอบ" ในทางกฎหมายและนโยบายสาธารณะ การจัดเก็บเงินบำรุงจากภาษีสุราและยาสูบเป็นการยึดหลักการนำเงินจากสินค้าที่สร้างผลกระทบเชิงลบต่อสุขภาพและสังคม (Negative Externalities) กลับมาเยียวยาสังคมผ่านการสร้างปัญญาและสุขภาวะ การยกเลิกบทบัญญัติในมาตรา 12-16 เท่ากับเป็นการยกเลิกกลไกความรับผิดชอบทางสังคมของกลุ่มทุนธุรกิจสินค้าควบคุม แล้วย้ายภาระงบประมาณมาให้รัฐบาลและประชาชนผู้เสียภาษีทั่วไปรับผิดชอบแทน

การเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ แม้จะมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาระบบวินัยการเงินการคลังของรัฐให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน แต่การวิเคราะห์ผลกระทบอย่างรอบด้านชี้ให้เห็นว่า ผลกระทบด้านสิทธิเสรีภาพของประชาชน สภาพความเป็นอิสระของสื่อสาธารณะ และความคล่องตัวในการบริหารงานราชการแผ่นดิน เป็นประเด็นสุมเสี่ยงที่ต้องพิจารณาอย่างระมัดระวัง ดังนั้น หากฝ่ายนิติบัญญัติจะผลักดันร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ต่อไป สมควรกำหนดกลไกคุ้มครองความเป็นอิสระทางการเงิน เช่น การจัดทำ

กรอบงบประมาณผูกพันหลายปี (Multi-year Funding) หรือกรอบผูกพันทั่วไปในอัตราคงที่ผูกพันหลายปี (Multi-year Fixed Funding Framework) คราวละ 3-5 ปี หรือการตั้งคณะกรรมการอิสระจัดสรรงบประมาณ เพื่อรักษาสสมดุลระหว่าง "การรักษาวินัยการเงินการคลังของรัฐ" กับ "การคุ้มครองเสรีภาพ และหลักความเป็นอิสระของสื่อสาธารณะเพื่อประชาชน" อย่างยั่งยืน

6. ผลกระทบของร่างกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption Risk Assessment)

6.1 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ

☐ มี

☒ ไม่มี

6.2 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีระบบอนุมัติ อนุญาต

☐ มี

☒ ไม่มี

6.3 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย

☐ มี

☒ ไม่มี

6.4 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีการออกกฎหมายลำดับรอง

☐ มี

☒ ไม่มี

6.5 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายไม่ครอบคลุม

☐ มี

☒ ไม่มี

6.6 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายคลุมเครือซ้ำซ้อน หรือขัดกัน

☐ มี

☒ ไม่มี

6.7 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายกำหนดโทษ

☐ มี

☒ ไม่มี

7. การกำหนดให้มีระบบอนุญาตอนุมัติหรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่

☐ มี☒ ไม่มี

8. การกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ

☐ มี☒ ไม่มี

9. บทกำหนดโทษ

☒ ไม่มี☐ โทษทางอาญา☐ โทษทางปกครอง☐ โทษปรับเป็นพินัย☐ โทษอุปรกรณ์

10. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

☒ มี☐ ไม่มี

พระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551 มีการประเมินผลสัมฤทธิ์โดยหน่วยงานผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ คือ องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ได้ประเมินถึงการใช้บังคับกฎหมายที่เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย อันเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ซึ่งผลจากการประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551 พบว่า มีวัตถุประสงค์หลักในการทบทวนความจำเป็น ประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า ตลอดจนผลกระทบเชิงนโยบายและสังคมของการมีอยู่ขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย หรือ ไทยพีบีเอส (Thai PBS) ในภาพรวม ผลการประเมินชี้ให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า พระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551 สามารถบรรลุวัตถุประสงค์แห่งเจตนารมณ์ในการจัดตั้งองค์กรสื่อสาธารณะแห่งแรกของประเทศไทยได้อย่างสมบูรณ์ โดยสามารถทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการเสนอข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง แท้จริง สมดุล และมีความเป็นอิสระ ปราศจากการแทรกแซงจากอิทธิพลทางการเมืองและกลุ่มทุน กฎหมายฉบับนี้มิได้สร้างภาระทางภาษีโดยตรงแก่ประชาชน เนื่องจากใช้กลไกการจัดเก็บเงินบำรุงองค์การจากภาษีสุราและยาสูบในอัตราร้อยละ 1.5 เพิ่มเติมจากฐานภาษีเดิมโดยกำหนดเพดานไว้ไม่เกิน 2,000 ล้านบาทต่อปี ซึ่งเป็นรูปแบบที่สร้างความมั่นคงและอิสระทางการเงินอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ผลการประเมินยังยืนยันว่ากฎหมายไม่มีความซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกับกฎหมายฉบับอื่น ทั้งยังไม่เคยปรากฏการฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง หรือการร้องเรียนต่อองค์กรอิสระแต่ประการใด จึงถือเป็นกฎหมายที่มีความคุ้มค่าและสมควรให้คงไว้โดยยังไม่มีควมจำเป็นต้องยกเลิกหรือแก้ไขบทบัญญัติในปัจจุบัน

เมื่อพิจารณาในมิติความสอดคล้องกับสภาพการณ์ พัฒนาการทางเทคโนโลยี และวิถีชีวิตของประชาชน พบว่ากฎหมายฉบับนี้มีความยืดหยุ่นเปิดกว้างให้ไทยพีบีเอสสามารถปรับตัวตามภูมิทัศน์สื่อที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีได้จำกัดตนเองอยู่เพียงสถานีวิทยุและโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลเท่านั้น แต่ยังสามารถขยายขอบเขตการให้บริการไปสู่ระบบดิจิทัลออนไลน์ และออนดีมานด์ได้อย่างสมบูรณ์ เห็นได้จากการให้บริการผ่านทีวีดิจิทัลช่องหมายเลข 3 HD ซึ่งออกอากาศข่าวสาร สารประโยชน์ และรายการภาคพลเมือง รวมทั้งช่องหมายเลข 4 ALTV (Active Learning TV) ซึ่งเป็นสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ควบคู่กับการขยายฐานผู้ชมผ่านแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ ข่าวภาษาต่างประเทศ สื่อเสียง ThaiPBS Podcast ตลอดจนสตรีมมิงแพลตฟอร์ม VIPA ที่ให้บริการอย่างครอบคลุม ตอบโจทย์คนทุกกลุ่มในสังคม รวมถึงกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและผู้พิการผ่านบริการคำบรรยายแทนเสียง เสียงบรรยายภาพ และภาษามือขนาดใหญ่พิเศษ (Big Sign) ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีการจัดทำเนื้อหาภาษาเพื่อนบ้านอย่างภาษาเมียนมาในช่วงวิกฤตสุขภาพ เพื่อให้แรงงานข้ามชาติเข้าถึงข้อมูลที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต ซึ่งสะท้อนถึงการเป็นสื่อสาธารณะที่เคารพและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนตามหลักสากล

ในแง่ของผลลัพธ์เชิงสังคม การลดความเหลื่อมล้ำ และการส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ กฎหมายฉบับนี้ได้ขับเคลื่อนผลงานเชิงประจักษ์อย่างเป็นรูปธรรม ในด้านข่าวสาร ไทยพีบีเอสได้รับการประเมินจากประชาชนให้เป็นสื่อที่น่าเชื่อถือ นำเสนอข่าวอย่างเป็นธรรม และถูกต้องเป็นอันดับหนึ่ง โดยเฉพาะในสถานการณ์วิกฤตและความขัดแย้ง อาทิ การรายงานข่าวเพื่อสันติภาพในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ การนำเสนอข่าวสืบสวนสอบสวนเพื่อปกป้องประโยชน์สาธารณะจากการทุจริตคอร์รัปชัน การรายงานข่าวภัยพิบัติน้ำท่วมใหญ่ ตลอดจนการรายงานสถานการณ์รุนแรงโดยยึดมั่นในจริยธรรมสื่อและเคารพสิทธิของผู้สูญเสีย ในมิติของการส่งเสริมขีดความสามารถทางการแข่งขัน ไทยพีบีเอสได้จัดสรรงบประมาณและผังรายการไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ให้แก่ผู้ผลิตรายการอิสระและผู้ผลิตภาคพลเมือง สร้างการจ้างงานและหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจไม่น้อยกว่า 200 ล้านบาทต่อปี พร้อมทั้งผลักดันผลงานสื่อไทยและละครสร้างสรรค์สังคมไปสู่ระดับนานาชาติ ในฐานะ Soft Power ซึ่งช่วยส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เอกลักษณ์ความเป็นไทย และความเข้าใจอันดีในภูมิภาค

เมื่อทำการวิเคราะห์ความคุ้มค่าเชิงเศรษฐศาสตร์และมิติการประเมินผลตอบแทนทางสังคม (SROI / Econ B/C) พบว่าภารกิจของไทยพีบีเอสสร้างมูลค่าทางสังคมเกินกว่างบประมาณที่ลงทุนไปอย่างทวีคูณ อาทิ การนำเสนอเนื้อหาขับเคลื่อนการยกเลิกสารเคมีทางการเกษตรสร้างผลตอบแทนทางสังคมสูงถึง 81 ถึง 106 เท่า การผลิตสารคดีชุดคนจนเมืองเพื่อสะท้อนและขับเคลื่อนนโยบายแก้ไขปัญหาเด็กเปราะบางและคนจนเมืองมีค่า Benefit-Cost Ratio เท่ากับ 22.12 เท่า และการดำเนินงานของรายการสถานีประชาชนร่วมกับศูนย์คนหาย Thai PBS ก่อให้เกิดผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์เท่ากับ 11.23 เท่าของเงินลงทุน นอกจากนี้ ในด้านมาตรฐานสากล สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้ประเมินผลการดำเนินงานของไทยพีบีเอสพบว่าสอดคล้องกับหลักการสื่อสาธารณะระดับสากลขององค์การยูเนสโก (UNESCO) ทั้ง 4 ประการ ได้แก่ ความทั่วถึง ความหลากหลาย ความเป็นอิสระ

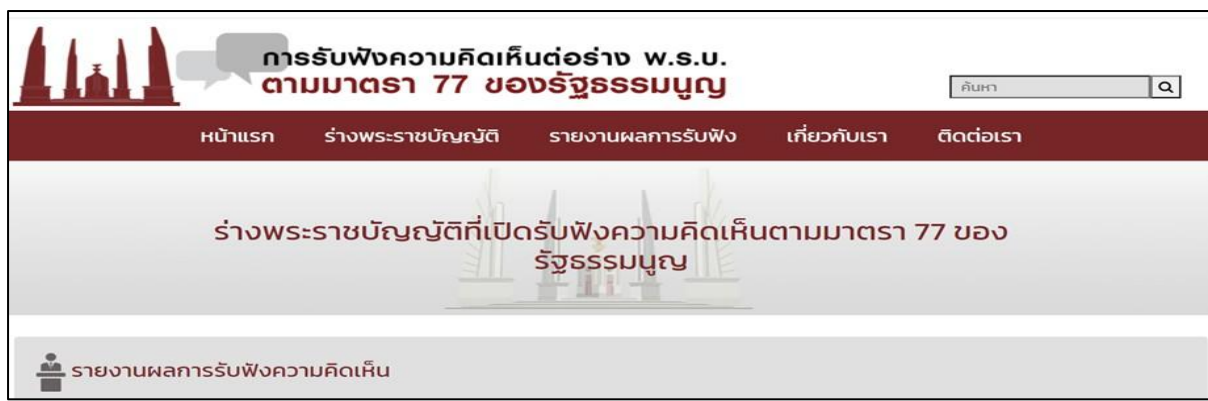
และความโดดเด่น โดยประชาชนส่วนใหญ่จากการรับฟังความคิดเห็นร้อยละ 80 ถึง 93.3 เห็นตรงกันว่า กฎหมายมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิต มีส่วนช่วยลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรม และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

แม้ว่าภาพรวมการประเมินผลสัมฤทธิ์จะอยู่ในระดับน่าพึงพอใจและเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายของกฎหมายทุกประการ แต่ในเชิงนโยบายและการพัฒนานิติบัญญัติในอนาคต รายงานฉบับนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดและอุปสรรคสำคัญเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ และข้อบังคับในปัจจุบัน ที่ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการหารายได้ การลงทุน หรือการร่วมทุนในรูปแบบใหม่ๆ ซึ่งสอดคล้องกับระบบนิเวศสตาร์ทอัพสมัยใหม่ ดังนั้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในรอบ 5 ปีถัดไป (พ.ศ. 2570) จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้มีการศึกษาความเป็นไปได้ในการปรับปรุงกฎหมายและการสร้างกลไกเชิงโครงสร้าง เพื่อเปิดโอกาสให้องค์กรสามารถแสวงหารายได้หรือร่วมทุนในแพลตฟอร์มระดับสากล (เช่น การขายลิขสิทธิ์เนื้อหาไปยังต่างประเทศ) ได้อย่างมีความยืดหยุ่น โดยยังคงยึดมั่นและรักษาจุดยืนเรื่องความเป็นอิสระ อุดมการณ์สื่อสาธารณะ และประโยชน์สูงสุดของประชาชนไว้อย่างมั่นคง

สรุปในภาพรวม พระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายที่มีผลสัมฤทธิ์สูง สมประโยชน์ตามเจตนารมณ์นิติบัญญัติทุกประการ สามารถสร้างโครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูลข่าวสารและการเรียนรู้ที่เข้มแข็งให้แก่สังคมไทย โดยไม่ก่อให้เกิดภาระทางตรงแก่ประชาชนหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิต กฎหมายยังคงมีความจำเป็นปรับตัวเข้ากับยุคสมัยได้ดี และเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมประชาธิปไตย ยกระดับคุณภาพชีวิต และสร้างความเป็นธรรมในสังคมไทยได้อย่างยั่งยืน

ส่วนที่ 4 การเปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน ได้เปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมายทางเว็บไซต์รัฐสภา www.parliament.go.th แล้วตั้งแต่วันที่ 20 ตุลาคม 2569

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น
จากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

จัดทำโดย นายกรณ์ คินารักษ์ ณ จำปาศักดิ์
นิติกรชำนาญการพิเศษ

ภาคผนวก

ภาคผนวก
รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียง
และแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551

